

Új DOBOS

MAĐARSKO UDRUŽENJE GRAĐANA *HUM* - SARAJEVO
UDRUŽENJE MAĐARA *MAGYAR SZÓ* - BANJA LUKA
Broj/Szám 2 • Decembar/December 2007. • Godina/Év II

DIPLOMÁCIA, ÜNNEP ÉS AZ ÚJSÁGOK:
Varga Imre üdvözli a jelenlévőket

BANYALÚKA HOZZÁJÁRULÁSA A KÖZÖS KEZDEMÉNYEZÉSHEZ:
Iréna Milivojevity, a „Magyar Szó” elnöknője

TÖRTÉNELMI EMLÉKEZTETŐ:
Murátovity Irma felolvassa az 1848-as forradalomról készült szöveget.

Broj 2, DECEMBAR 2007.

IZDAVAČ

Mađarsko udruženje građana *hum*
Kotromanića 48, Sarajevo

REDAKCIJA

Julijana Bogosanović,
Edin V. Dervišefendić (glavni urednik),
Laslo Huber, Borbala Homolja, Eva Juhas-
Pašić, Ágnes Kisné Gáspár (Budapest),
Irena Milivojević (odgovorna urednica),
Irma Muratović (preds. Udruženja),
Aleksandar Nemet, Krunoslav Nemet,
Lászlo Tóth Bojnik

PRELOM I OBLIKOVANJE

Samir Bogunić

tel/fax: ++ 387 33 442-298

e-pošta: magyarbh@lol.ba

ŠTAMPA

Amos Graf d.o.o. Sarajevo
tiraž: 200 primjeraka

Tekstovi, slike, crteži i diskete
ne vraćaju se, osim ako to nije drugačije reguli-
sano posebnim dogovorom

Ovaj broj je štampan zahvaljujući
finansijskoj pomoći Ileš fondacije
Illyés Közalapítvány

SADRŽAJ/TARTALOM

- 04 UVODNIK/VEZÉRCIKK
Riječ predsjednice Udruženja *hum*
- 06 MEGKÖSZÖNTÜK A BUDAÖRSI
TÁBOROZÁST
- 08 KRATAK OSVRT NAAKTIVNOSTI
UDRUŽENJA „MAGYAR SZÓ” IZ
BANJE LUKE
- 11 KÉT SZÁM KÖZÖTT
- 15 AKTUELNA SITUACIJA PRAVA
NACIONALNIH MANJINA U BOSNI I
HERCEGOVINI
- 17 BESZÉLGETÉS
- 19 AGI'S BUDAPESTRING: A reformokról
- 21 PRIGODNA BESJEDA
- 22 KÖLTÉSNET
- 24 NYÁRI TÁBOROZÁS BUDAÖRSÖN
- 28 DA, GRADONAČELNICE
- 32 SZARAJEVÓI JEGYZETEK A K.K.
MÚLTJÁBÓL: Sajtó
- 34 DOPISIVANJE
- 36 A MAGYAR NÓTA:
Mindenről egy kevés, zenéről a legtöbb
- 38 KLIKERI: ZEMLJANA NOSTALGIJA
- 39 SZAKÁCS OLDAL
- 41 A BEFÖZÉSÉRŐL:
Hagyomány, vagy mai divat?
- 42 MAGYAR ÜNNEPEK

Naslovna strana:
GLAVA DJEVOJČICE
“Pionirski park” - Grbavica
Foto: Edin Dervišefendić

Dragi čitaoci,

Ovogodišnji rad našeg udruženja je nažalost siromašniji nego prošle godine. Broj entuzijasta je još manji nego prije, a broj objektivnih poteškoća veći. Oni koji su do sada mnogo radili umorili su se, a novih ljudi nažalost nema.

U ovoj godini smo zauvijek izgubili još dva naša člana: gospodina Grebenar Stevana Pištu i Jevicki Henrika.

Ipak, nije sve tako mračno i ja se nadam da ćemo i dalje raditi na tome da ojačamo naše redove novim ljudima, koji imaju svježije ideje za rad i proširenje aktivnosti. Na godišnjoj skupštini smo se složili da na članstvo u naše udruženje imaju pravo svi oni koji vole, ili su na neki drugi način vezani za Mađarsku. Nadam se da ćemo tako povećati broj onih koji će naći više vremena i volje za rad i realizovanje mnogih već postojećih, kao i pokretanje novih ideja. Koristim priliku da i ovim putem pozovem sve zainteresovane da se jave u naše udruženje lično ili na naš E-mail.

Proteklu godinu je obilježila i posjeta značajnih političkih ličnosti iz Mađarske, koji su se susreli sa Mađarima koji žive kao manjina na području BiH. Izuzetno smo ponosni što smo imali priliku upoznati istaknute mađarske političare, te im iznijeti naše probleme. Iskreno se nadam da će svojim uticajem pomoći naše daljnje djelovanje. Moramo se zahvaliti i Mađarskoj ambasadi, koja je veoma uspješno organizovala ove naše susrete. Angažovanjem ambasadora, gospodina Varge Imrea, dogovorena je finansijska pomoć Ministarstva vanjskih poslova Mađarske. Ta bismo sredstva mogli - a za razliku od drugih projekata - usmjeriti za plaćanje najma prostora našeg udruženja, kao i za ostale režijske troškove. Neizreciva je naša zahvalnost prema gospodinu ambasadoru koji je uvijek spreman da nam pomogne.

Naglašavam da mi i dalje nemamo nikakvu podršku od strane bosanskohercegovačkih vlasti, bez obzira na mnogobrojna obećanja.

Ovo ljeto smo zajednički (naše i banjalučko udruženje) uspješno organizovali odlazak djece iz Banje Luke u Budaors na ljetovanje, i opet uz veliku podršku ambasade, a posebno angažovanjem gospodina Horvat Zoltana. Zahvalnost moramo izraziti i EUFOR-ovom mađarskom kontingentu

koji je obezbijedio prevoz djece.

Naša istaknuta članica, i jedna od osnivača našeg udruženja Homolja Borbala i ove godine je organizovala šetnju povodom Svjetskog dana zdravlja i odlazak srednjoškolaca iz Sarajeva u Mađarsku na svečanost organizovanu povodom Svjetskog dana djeteta. Moram istaći da je Homolja Borbala jedna od najaktivnijih članova našeg udruženja i da njen entuzijizam treba biti uzor svima nama.

U saradnji sa udruženjem mladih iz Pečuja aplicirali smo na više zajedničkih projekata koji bi nam omogućili ostvarenje veoma značajnih aktivnosti. Saradnja sa ovim mladim ljudima je veoma važna jer preko njih možemo aplicirati na projekte koji se raspisuju u Mađarskoj a vezani su za rad nama sličnih udruženja. Kao što vidite, šanse i pomoć su tu, samo ih treba iskoristiti i sprovesti u djelo. Ne smijemo dopustiti da sa naše strane izostane odaziv i da ne prihvatimo prilike koje su nam pružene!

Ovim putem bih iskoristila priliku i uputila iskrene čestitke gospođi Milivojević Ireni povodom njenog izbora za člana Vijeća manjina BiH. Vjerujem da će nepristrasno zastupati interese mađarske manjine na teritoriji cijele naše države, kao i da će imati snage da se izbori za poboljšanje našeg položaja u BiH.

Na kraju, čestitam vam sve protekle praznike i neka vam je sretna i uspješna Nova 2008. godina!

Irma Muratović

Predsjednica Mađarskog udruženja građana *hum*

Kedves olvasók!

Sajnos, ebben az évben tevékenységünk még szegényebb, mint a múlt évben volt. Az entuziaszták száma még kevesebb, az objektív nehézségek pedig még nagyobbak. Azok, akik eddig sokat dolgoztak, elfáradtak, új emberek sajnos nincsenek. Ebben az évben örökre elveszítettünk még két tagunkat: Grebenár Istvánt, Pistát és Jevicki Henrik urakat.

Mégsem olyan sötét minden, és remélem, továbbra is dolgozunk azon, hogy sorainkat felerősítsük új emberekkel, akiknek új ötleteik vannak munkánk fellendítésével kapcsolatban. Az évi közgyűlésünkön megegyeztünk, hogy olyan emberek is Egyesületünk tagjai lehetnek, akik szeretik a magyarokat vagy bármi más módon kapcsolódnak Magyarországhoz. Remélem, így megnő azoknak a száma, akiknek több idejük és kedvük van a munkához, hogy megvalósíthassuk a már folyamatos tevékenységünket, és még sok új tartalommal bővítsük ki. Kihasznlom az alkalmat, hogy ezúton is felhívjam az érdeklődők figyelmét, hogy személyesen vagy e-mailon keresztül, jelentkezzenek az Egyesületünkben.

A múlt év magasrendű, magyarországi politikusok látogatásának jegyében telt el, akik találkoztak a Bosznia és Hercegovinában élő magyar kisebbség képviselőivel. Nagy büszkeséggel tölt el bennünket, hogy volt alkalmunk megismerkedni kiemelkedő magyar politikusokkal, és felhívni figyelmüket a mi problémáinkra. Őszintén remélem, segíteni fognak a további tevékenységünkben.

Köszönetet kell mondanunk a Magyar Köztársaság Nagykövetségének, mivel minden ilyen jellegű találkozást sikeresen megszervezték. Varga Imre nagykövet úr, személyesen biztosított anyagi segítséget a magyar Külügyminisztériumon keresztül. Ezt a pénzt – a többi projekttel ellentétben – felhasználhatjuk a helyiségbér és a többi rezsiköltség fizetésére is. Szóban nem is tudom kifejezni hálámat a nagykövet úrnak, aki különben is mindig nagyon segítőkész.

Itt kell kihangsúlyoznom, hogy a sok ígélet ellenére, boszniai oldalról nem sikerült semmilyen támogatást biztosítani.

Ezen a nyáron is sikeresen, a banja lukai egyesülettel közösen, megszerveztük a nyaralást, azzal, hogy most Banja Lukáról mentek a gyerekek Budáorsre. Mondanom se kell, hogy a Nagykövet-

ség, különösen Horváth Zoltán úr, ez alkalommal is nagy segítségünkre volt. Ezúton is köszönjük az EUFOR magyar kontingensének segítségét, mivel a gyerekek utaztatását ők biztosították.

Kiemelkedő tagunk, különben egyik alapítótagunk is, Homolya Borbála, ebben az évben is sétát szervezett az Egészségügyi Világnap alkalmából, szarajevói fiatalok pedig Magyarországra látogattak a Gyermek Világnap alkalmából. Ki kell hogy emeljem, hogy Homolya Borbála egyik legaktívabb tagunk, és az ő lelkesedése példa kell hogy legyen mindannyiunk számára.

Pécsi fiatalok egyesületével több közös pályázatot dolgoztunk ki, amelyeken keresztül jelentős aktivitások válhatnak valóra. Az együttműködés ezekkel a fiatalokkal nagyon fontos, mert az ő közvetítésükkel magyarországi pályázatokra is jelentkezhetünk Egyesületünk munkájának megsegítése céljából. Ahogy láthatják, a segítség és az esély itt van, csak ki kell használni az alkalmat, és tenni kell. Nem szabad megengednünk, hogy részünkről elmaradjon a válasz, és kihagyjuk a lehetőségeket, melyek rendelkezésünkre állnak. Kihasznlom az alkalmat, hogy őszintén gratuláljak Milivojevity Irén asszonynak, a BésH Kisebbségi Tanács tagjává való választása alkalmából. Hiszek abban, hogy elfogulatlanul fogja képviselni az egész ország területén élő magyar kisebbség érdekeit, és lesz ereje kiharcolni helyzetünk jobbítását Bosznia és Hercegovinában.

Végül, és utólag is, kellemes ünnepeket, szerencsés, sikeres, új 2008.-as évet kívánok!

Murátovity Irma
HUM elnöke

A gyerekek és az egyesületünk nevében a Magyar Szó elnöknője külön levelekben köszönte meg Magyarország nagykövetének, az EUFOR magyar századának, valamint Dr Mester Editnek, a boszniai magyar és magyar származású gyerekek budaörsi nyári táborozásának szervezését és kivitelezését. Itt közöljük a nagykövet úrnak írt levél szövegét:

Tisztelt Nagykövet Úr!

Ha megengedi, elsősorban szeretném a Banja Luka-i magyarok egyesülete, a Magyar Szó nevében, valamint személyesen is megköszönni Önnek és Magyarország bosznia-hercegovinai nagykövetsége dolgozóinak, hogy megvalósították az egyesületünk legfiatalabb tagjainak utazását Budaörsre, a „Vitézi táborba”. Külön köszönettel tartozunk Horváth Zoltán úrnak a táborozás megszervezéséért. MH EUFOR század katonáinak, tisztjeinek és parancsnokának köszönjük az oda és visszautazás szervezését és kivitelezését.

Nagy lelkesedéssel mesélnek a gyerekek az ottlét tapasztalatairól, kalandokról és a táborban szerzett új barátokról. Természetesen a kellemes emlékek nagyrészt Dr. Mester Edit és munkatársai által rendezett tábori programnak is köszönhetőek. Dr. Mester Editnek és munkatársainak gratulálunk a kitűnő programhoz és szervezéshez. Szeretnénk továbbra is kapcsolatban maradni, a szíves vendéglátást pedig viszonzni.

Nekünk, Bosznia-Hercegovinában élő magyaroknak, valamint a magyar származású polgártársainknak egy ilyen táborozás nagy segítség a fiatalok oktatásában, nevelésében, különösen ha a magyar nemzeti öntudat és a magyar nyelv megőrzése a cél. A gyerekek játszódzva és társalogva ismerkedtek meg a magyar történelem egyes részleteivel, elődeink életkörülményeivel, a régi mesterségekkel és sok más érdekes történelmi, valamint művelődési érdekességgel. Meg kell említeni a mai Magyarországgal való megismerkedést is, városnézés, múzeumlátogatás és persze az apró vásárlás kereteiben. A gyerekek magyarországi programjának ezt a részét Horváth Zoltánnak és édesapjának köszönhetjük, meg is köszönjük a tanúsított türelmet, megértést és a gyerekekre szentelt időt.

Végül is még egyszer hálásan köszönjük Nagykövet Úrnak támogatását, a gyerekek magyarországi látogatásának megvalósítását. A magyar és a magyar származású bosznia-hercegovinai gyerekek magyarországi látogatása újabb bizonyítéka a Magyar Nagykövetség és az itteni magyar kisebbség kitűnő együttműködésének, amit szeretnénk továbbra is fentartani.

Köszönettel és őszinte tisztelettel a Magyar Szó Egyesület nevében:

A Magyar Szó elnöke
Milivojević Irén

U ime djece i našeg udruženja predsjednica Magyar Szó-a uputila je odvojena pisma ambasadoru Mađarske, mađarskoj jedinici EUFOR-a i na adresu Dr. Edit Mester, u kojima se zahvalila na organizaciji i realizaciji ljetnjeg logorovanja mađarske i djece mađarskog porijekla iz Bosne i Hercegovine u Budaörs-u. Ovdje objavljujemo tekst pisma koje je upućeno gospodinu ambasadoru

Poštovani Gospodine Ambasadore,

Dozvolite mi da na početku zahvalim Vama i zaposlenicima Ambasade Mađarske u ime banjalučkog Udruženja Mađara i u moje lično ime na realizaciji boravka naših najmlađih članova u Budaörs-u, u „Viteškom logoru”. Posebno smo dužni zahvaliti se gospodinu Zoltánu Horváthu za organizaciju logorovanja. Vojnicima, oficirima i komandantu mađarske jedinice EUFOR-a zahvalni smo za organizaciju i sprovođenje putovanja.

Sa velikim oduševljenjem pričaju djeca o tamošnjim iskustvima, doživljajima i u logoru stečenim novim priljateljima. Naravno, u velikoj mjeri lijepe uspomene su ostale zahvaljujući logorskom programu, koji su pripremili Dr. Edit Mester i njeni saradnici. Čestitamo Dr. Editi Mešter i njenim saradnicima za odličan program i organizaciju. Željeli bismo i dalje ostati u vezi, a srdačno gostoprimstvo uzvratiti.

Nama, Mađarima u Bosni i Hercegovini, kao i građanima mađarskog porijekla ovakvo logorovanje znatna je pomoć u vaspitanju i obrazovanju naše omladine, naročito ako je cilj očuvanje mađarske nacionalne svijesti i mađarskog jezika. Djeca, igrajući i družeći se, stekla su saznanja o nekim detaljima mađarske istorije, o životnim uslovima naših predaka, o starim zanatima i o mnogim drugim istorijskim i kulturološkim interesantnim činjenicama. Moramo spomenuti i upoznavanje sa današnjom Mađarskom posredstvom obilaska grada i, naravno, u okvirima sitnih kupovina. Ovaj dio programa za djecu u Mađarskoj možemo zahvaliti Zoltánu Horváthu i njegovom ocu, hvala na pruženom strpljenju, razumijevanju i vremenu posvećenom djeci.

Na kraju još jedanput zahvaljujemo se gospodine ambasadore na podršci, na realizaciji posjete djece Mađarskoj. Boravak mađarske i djece mađarskog porijekla iz Bosne i Hercegovine samo je još jedan dokaz odlične saradnje između ovdašnje mađarske manjine i Ambasade Mađarske, što želimo i u budućnosti očuvati.

Sa zahvalnošću i iskrenim poštovanjem u ime Magyar Szó-a:

**Predsednica Magyar Szó-a
Irena Milivojević**

Od prošlog broja našeg zajedničkog lista „Új Dobos” dosta smo radili, te ću pokušati predočiti u kratkim crtama sve naše aktivnosti i zbivanja u našem udruženju. Prvo, da se pohvalimo: predstavnik mađarske manjine u Savjetu nacionalnih manjina Skupštine Republike Srpske, gospodin **Saša Mićin** izabran je za predsjednika ovog Savjeta. Veliko je to priznanje našem relativno malobrojnom udruženju. Gospodinu Saši želimo uspješan rad u ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Republici Srpskoj.

Pošto sam član Koordinacionog odbora Saveza nacionalnih manjina RS u Banjoj Luci, imala sam prilike susresti se sa ličnostima iz političkog života, a koji mogu uticati na položaj nacionalnih manjina (pa prema tome i Mađara) u našoj sredini. Kod svakog takvog susreta nastojala sam, pored pohvala zbog dosadašnje pomoći i razumijevanja, ukazati i na probleme građana iz manjina. Od značajnijih susreta moram spomenuti naš susret sa gospodinom **Michaelom Humphreysom**, šefom predstavništva Evropske Unije u Bosni i Hercegovini i **Igorom Radojičićem**, predsjednikom Narodne Skupštine Republike Srpske, kome sam poklonila i zadnji broj lista Új Dobos.

Za nas Mađare, a posebno za članove udruženja, bile su važne nedavne posjete **predsjednika Republike Mađarske** Bosni i Hercegovini i nešto

raniya posjeta gospođe **predsjednice Parlamenta Republike Mađarske**. Predsjednici su nas primili u Sarajevu, a članovi našeg udruženja u relativno velikom broju krenuli na put iz Banje Luke, naročito ovo važi za prisustvovanje na prijemu predsjednika Republike Mađarske. Susreti su protekli u opuštenoj atmosferi, uz prijateljski razgovor o našem životu ovdje u Bosni i Hercegovini. Svjesni smo vrijednosti ovih susreta, jer smo dobili veliko ohrabrenje i podršku za naš daljnji rad.

U Narodnom pozorištu u Banjoj Luci održana je 28. septembra IV tradicionalna Smotra kulturnih aktivnosti nacionalnih manjina Republike Srpske. Posebno smo zahvalni našim donatorima, vlasniku tvornice obuće „Alfa” iz **Modriče** i gospođi **Ibolyki Milošević**, direktorici **NID „Svet Pprint”**, koji su nam omogućili da pozovemo u goste **KUD „Petőfy” iz Zrenjanina**, da nas zastupaju na ovoj manifestaciji. KUD Petőfy je jedno od najstarijih društava na teritoriji bivše Jugoslavije.

Ovom prilikom nastupio je djevojački hor sa izvornim mađarskim pjesmama iz Somogya.. Naše uspješno predstavljanje zaokružila je naša članica **Viktorija Trkulja** recitacijom lirske pjesme „Imam novu domovinu” od Éve Matyus. Sa gostima, gospodinom ambasadorom Republike Mađarske, **Imreom Vargom** i sa gospodinom **Zoltánom Horváthom**, prisustvovali smo nakon priredbe na prijemu kod gradonačelnika Banje Luke, gospodina **Dragoljuba Davidovića**.

Ovdje treba istaći dobru saradnju sa mađarskom ambasadam u Sarajevu. Pored savjeta i moralne podrške i konkretnim akcijama zaposlenici Ambasade pomažu rad naših udruženja, odnosno Mađara u Bosni i Hercegovini. Zadnji primjer takve pomoći je organizacija već tradicionalnog ljetovanja mađarske i djece mađarskog porijekla u Mađarskoj, ovaj put u Budaörsu. Do kraja kalendarske godine planiramo organizovati nekoliko izložbi, zajedno sa Ambasadam, o životu i radu Imrea Kalmana, a i izložbu ruktovorničkih radova. Tekuću godinu namjeravamo završiti sumiranjem rezultata rada uz prigodno druženje i novogodišnji program.

Predsjednica Udruženje Mađara
RS „Magyar Szó” **IRENA MILIVOJEVIĆ**

A közös folyóiratunk az Új Dobos utolsó számától a mai napig sokat dolgoztunk, de megpróbálom röviden vázolni tevékenedéseinket és az egyesületünkben történt eseményeket Először is hogy dicsekedjünk: A magyar kisebbség képviselőjét, **Mićin Szasát** a Szerb Köztársaság (SzK) Parlamentjének a kisebbségekkel foglalkozó Tanácsában a Tanács elnökévé választották. Ez a tény nagy elismerés a viszonylag kislétszámú egyesületünknek. Szasa úrnak sikeres munkát kívánunk a Szerb Köztársaságbeli nemzeti kisebbségek jogainak megvalósításában.

Mivel a SzK-beli Nemzeti Kisebbségek Szövetsége Egyeztető Bizottságának tagja vagyok Banja Lukán, volt alkalmam beszélgetni olyan politikussal, akiknek van befolyásuk a nemzeti kisebbségek helyzetére (így a magyarokéra is) a mi életkörnyezetünkben. Minden ilyen találkozón igyekeztem, az eddigi támogatást és megértést méltányolva, rámutatni a kisebbségi (származású) polgárok nehézségeire is. A jelentősebb találkozások közül meg kell említeni **Michael Humphreys**, az EU bosznia-hercegovinai képviselőjének vezetőjével folytatott beszélgetést, valamint a RS Parla-

ment elnökével, **Radojčić Igor** úrral történt találkozást, az Új Dobos utolsó számát ajándékoztam neki.

Nekünk magyaroknak, de különösen az egyesület tagjainak, rendkívül fontosak voltak a **Magyar Köztársaság elnökének**, valamint előtte a **Magyar Parlament elnöknőjének**, nemrég bosznia-hercegovinai látogatása. Az elnökök Sarajevóban fogadtak bennünket, az egyesületi tagság pedig viszonylag nagy számban indult útnak Banja Lukából, ez különösen érvényes a Köztársasági Elnök fogadására. A találkozók közvetlen, jóindulatú társalgásban teltek a mi bosznia-hercegovinai életünkről. Tudjuk ezeknek a találkozásoknak jelentőségét, mert nagy bátorítást és támogatást jelent a további munkánkban.

Szeptember 28.-án a Banja Lukai Népszínházban megtartották a SzK-i nemzeti kisebbségek tevékenységeinek (immár) hagyományos IV. szemléjét. Külön hálával tartozunk donátorainknak, a **Modriča-i „Alfa”** cipőgyár tulajdonosának és **Milošević Ibolyának**, a **NID „Svet Print”** igazgatójának, kiknek segítségével vendégül láthattuk a **becskerek-i „Petőfi” Kultúregyesületet**, hogy képviseljenek bennünket ezen a

rendezményen. A „Petöfi” Kultúregyesületet az egyik legöregebb ilyen intézmény a volt Jugoszlávia területén. Ez alkalommal a leánykórusuk lépett fel, eredeti somogyi népdalokkal. A mi sikeres bemutatkozásunkat az egyesületünk tagja, **Trkulja Viktória** fejezte be Mátyus Éva „Egy új hazám van” című versét szavalva. A vendégeinkkel, a Magyar Köztársaság nagykövetével, **Varga Imre** úrral, valamint **Horváth Zoltán** titkár úrral megjelentünk a fogadáson, amit a Banja Luka-i polgármester, **Davidović Dragoljub** úr rendezett.

Itt kell megemlíteni a kitűnő együttműködést a sarajevói Magyar Nagykövetséggel. A tanácsok és a bátorítás mellett a Nagykövetség alkalmazottai kézzelfogható tevékenységgel is segítik a mi egyesületeinket, azaz a bosznia-hercegovinai magyarokat.

A segítség egyik legutóbbi példája a magyar és a magyar származású gyerekek immár hagyományos nyaralásának megszervezése Magyarországon, ezúttal Budaörsön.

Az év végéig tervezünk még néhány kiállítást a Nagykövetséggel együtt, Kálmán Imre életéről és munkájáról, valamint egy kézimunkakiállítást. A folyó évet a munkánk eredményeinek összegzésével szeretnénk befejezni egy megfelelő rendezményen, szilveszteri programmal.

A Magyar Szó, SZK-i magyarok egyesületének elnöke

MILIVOJEVIĆ IRÉN

Fordította: Tóth Bojnik László

A Magyar Kormány segítsége
„Magyarország kormánya készen áll 100.000
Euróval támogatni a szarajevói Könyvtár
felújítását, amelyet Szarajevó város donátori
alapjába fizetnének be,» – jelentette ki Varga
 Imre, Magyarország szarajevói nagykövete, ja-
 nuár közepén megrendezett találkozásán Sze-
 miha Borovac polgármester asszonnyal.

szna folyó forrásáig sétáltak. Ez alkalommal a Hum Magyar egyesület, a Faipari Középiskola, és az alsófokú „Alija Nametak” iskola voltak a szervezők. Nevükben a jelenlévőket Homolya Borbála üdvözölte, és felhívta az intézményeket, de a polgárokat is, hogy ezen a napon ünnepeljenek, minden módon védjék egészségüket, kiépitve a boldogabb jövőt.

Az Új Dobos bemutatása

A szt. Antal ferencesek kis kiállítási termében,
március 16-án, hosszú várakozási idő után,
bemutatták a két magyar egyesület közös
folyóiratát.

A közös munkáról és az új folyóirat megindításáról Pasity-Juhász Éva, Murátovity Irma és a folyóirat szerkesztője, Edin V. Dervisefendity beszéltek. A banyalúkai Magyar Szó Egyesület nevében hozzáillő beszédet a felelős szerkesztő, Irena Milivojevity mondott.

A vendégeket rövid beszéddel üdvözölte Varga Imre, Magyarország nagykövete, és kihasználva az alkalmat, az 1848-as magyar forradalom eredményeiről, Magyarország mai állapotáról és segítségkészségéről is beszélt, Bosznia-Hercegovina integrációs folyamatában.

Emlékeztetőül, a Hum egyesület elnöknője szerint, az Új Dobos az előbbi Dobos folyóirat folytatása, és ez csak első lépés a két egyesület további együttműködésében.

Világégeszségnap megjelölése

A szarajevói alsó- és középfokú iskolák tanulói,
a polgárokkal együttesen, megjelölték ápri-
lis 7-ét, a Világégeszségnapot. Hagyományos kirándulással a természetbe, a résztvevők a Bo-

Szili Katalin Szarajevóban

A Magyar Országgyűlés elnöknője júniusban
kétnapos hivatalos látogatáson volt Bosznia-
Hercegovinában. A fővárosban résztvett a BH Parlament Népek Háza gyűlésén, másnap pedig találkozott a boszniai magyarok képviselőivel.

Betörték az Egyesület irodájába

Júliusban betöréses lopás volt irodánkban. Az Egyesület titkára azonnal értesítette a rendőrséget, két rendőr, két helyszínelő kíséretében, hamarosan meg is érkeztek. Az alapos vizsgálat után megállapították, hogy eltűnt a nyomtató és még néhány apróság is. Mindent összeírtak, de az Egyesület terhére ment az ajtó és a zár javítása. A mai napig még nem érkezett visszajelzés a tettes őrizetbevételéről.

Közeledik a végső határozat a Nemzeti kisebbségek Tanácsáról
A Nemzeti Kisebbségek Tanácsáról szóló határozat végrehajtására alakult Munkacsoport első gyűlését július 25-én tartották a BH Közös Szervek székházában. Ezen résztvettek a BH Parlament, az Emberi Jogok, a gyermekjogok, a fiatalok, bevándorlók, menekültek, azil és etika-jogok képviselőivel együttesen 10 kisebbség képviselői is. (albánok, csehek, olaszok, zsidók, makedónok, romák, ukrainaiak, magyarok, lengyelek és szlovénok) A magyarok képviselői Pasity-Juhász Éva és Milivojevity Iréna voltak. Ezen felsorolásra kerültek az eddig javasolt személyek, de szó volt a Tanács jövőbeli munkájáról is. Határozatban megállapították, hogy a Tanácsnak 17 tagja lesz, mert a törvény szerint ennyi kisebbség él BH-ban. A Tanács tagjait Bizottság fogja megválasztani.

Megérkezett a magyar államelnök

2007 októberében hivatalos látogatásra Szarajevóba érkezett Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke. A BH elnökség tagjaival folytatott eredményes tárgyalások után azt kívánta, hogy találkozzon a magyarokkal és azok leszármazottaival.

Ez a találkozás a Holiday Inn szállodában történt. A házigazda a Magyar Köztársaság szarajevói nagykövete volt. Ezen a kellemes beszélgetésen a szarajevói Hum és a banyalukai Magyar Szó egyesület képviselői üdvözölték az elnököt. A szarajevói egyesület elnöknője szerény ajándékot adott át – a mai napig megjelent Dobos és az Új Dobos minden számát. A beszélgetés majdnem egy teljes óráig tartott. Az elnököt szívélyesen üdvözölték, mikor előre megállapított kapcsolataira indult.

ELKÉSZÍTETTÉK: Edin. V. Dervisefendity,
Német Krunoszláv és Alekszandar

FORDÍTÁS: Huber László

Pomoć mađarske Vlade

“Vlada Mađarske spremna je na donatorski račun grada Sarajeva uplatiti 100.000 eura za obnovu sarajevske Vijećnice”, izjavio je u Sarajevu ambasador Mađarske u BiH Imre Varga nakon susreta održanog sredinom januara sa gradonačelnicom Semihom Borovac.

Predstavljen Új Dobos

Dugo očekivana promocija časopisa dvaju mađarskih udruženja u BiH održana je 16. marta u Maloj galeriji Franjevačkog samostana sv. Ante.

O zajedničkoj saradnji i o nastanku novog časopisa govorili su Eva Juhas-Pašić, Irma Muratović te urednik lista Edin V. Dervišefendić, dok je u ime banjalučkog Udruženja Magyar Szo prigodnu besjedu održala odgovorna urednica Irena Milivojević.

Prisutnim gostima obratio se i pozdravio ih i mađarski ambasador Imre Varga, koji je iskoristio priliku da posjetioce upozna sa tekovinama mađarske revolucije iz 1848., sadašnjim stanjem u Mađarskoj te spremnosti njegove zemlje da pomaže Bosni i Hercegovini ka njenim budućim integracijama.

Podsjetimo, Új Dobos je proistekao iz lista Dobos, a njegov ‘nastavljač’ je, kako je kazala predsjednica *hum*-a, samo prvi korak u daljnjem radu i druženju između dva udruženja.

Obilježen Svjetski dan zdravlja

Učenici sarajevskih osnovnih i srednjih škola te brojni građani obilježili su i ovogodišnji 7. april, Svjetski dan zdravlja.

Tradicionalnim izlaskom u prirodu učesnici su organizovano prošetali do izvora rijeke Bosne. Organizatori manifestacije bili su i ovaj put Mađarsko udruženje građana *hum*, te Srednja drvo-tehnička i Osnovna škola “Alija Nametak” iz Sarajeva. U ime organizatora učesnike je pozdravila Borbala Homolja, koja je pozvala sve nadležne institucije i ustanove, i sve zainteresovane građane, da taj dan dočekaju i proslave investirajući u zdravlje i gradeći sretniju budućnost.

Katalin Szili u Sarajevu
Predsjednica mađarskog Parlamenta boravila je u junu u dvodnevnoj zvaničnoj posjeti Bosni i Hercegovini. U glavnom gradu je prisustvovala sjednici Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, a drugog dana posjete gospođa Szili sastala se sa predstavnicima Mađara u BiH.

Provaljeno u prostorije Udruženja
U julu je izvršena provalna krađa u našem udruženju. Sekretar Udruženja je obavijestio MUP i odmah su na lice mjesta izašla dvojica policajca i kriminologa. Poslije detaljnog pregleda konstatovano je da je otuđen štampač i neke sitnice. Sve je popisano, a Udruženje je moralo samo da popravi vrata i bravu. Do danas nemamo povratnu informaciju o eventualnom pronalasku izvršioca provale.

Nadomak konačne odluke o Vijeću nacionalnih manjina

Prvi sastanak Radne grupe za provođenje odluke o osnivanju Vijeća nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine je održan 25. jula u prostorijama Zajedničkih institucija BiH. Na sastanku su prisustvovali predstavnici Zajedničke komisije za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku Parlamentarne skupštine BiH, kao i predstavnici 10 nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini (Albanci, Česi, Italijani, Jevreji, Makedonci, Romi, Ukrajinci, Mađari, Poljaci i Slovenci). Ispred mađarske nacionalne manjine su bile Juhas-Pašić Eva i Milivojević Irena. Na sastanku je bilo govora o predloženim kandidatima za Vijeće nacionalnih manjina i o samom budućem funkcionisanju

Vijeća. Dogovoreno je da će buduće Vijeće imati 17 članova, koliko ima po zakonu nacionalnih manjina u BiH, a članove Vijeća će izabrati Komisija.

Stigao mađarski predsjednik
U službenu posjetu Sarajevu u oktobru 2007. došao je predsjednik Republike Mađarske László Sólyom. Poslije uspješnih razgovora sa članovima predsjedništva BiH izrazio je želju da se susretne sa Mađarima i njihovim potomcima u BiH.

Taj susret se dogodio u hotelu Holiday Inn. Domaćin susreta je bio ambasador Republike Mađarske u BiH. Na tom lijepom druženju predsjednik je bio toplo pozdravljen od članova udruženja *hum* iz Sarajeva i *Magyar Szó* iz Banje Luke. Tom prilikom je predsjednica našeg udruženja predala skroman poklon - sve dosad izašle brojeve naših listova Dobos i Új Dobos. Druženje je potrajalo u ugodnom razgovoru oko sat vremena. Odlazeći na već ranije ugovorene obaveze, predsjednik je bio burno pozdravljen.

PRIPREMILI: Edin V. Dervišefendić,
 Aleksandar i Krunoslav Nemet
PREVOD: Laslo Huber

AKTUELNA SITUACIJA PRAVA NACIONALNIH MANJINA U BOSNI I HERCEGOVINI

Kratki pregled današnjih zakonskih okvira, koji određuju prava pripadnika nacionalnih manjina na državnom nivou već je dovoljan za zaključak, da se sve svodi na Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina, donesenu u Strazburu 01.02.1995.godine. Načelne odredbe Ustava BiH o građanskim i pravima nacionalnih manjina, uz spomenutu Konvenciju, doveli su do donošenja za nacionalne manjine povoljnijeg Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u BiH (Službeni Glasnik BiH br.12 od 06.05.2003.godine) i izmjene i dopune ovog Zakona (Službeni Glasnik BiH br. 76 od 31.10.2006.godine).

Ovo je omogućilo Parlamentu donošenje Odluke o osnivanju Savjeta nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine (Službeni Glasnik BiH broj 38 od 22.05.2006. godine). To je posebno savjetodavno tijelo Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a članove Savjeta imenuje Parlamentarna skupština na prijedlog komisija za ljudska prava oba doma Parlamenta. Komisije su dužne u fazi izbora članova Savjeta konsultovati registrovana udruženja manjina u Bosni i Hercegovini. Po članu 2. Odluke predstavnike u Savjetu imaju zasad sljedeće nacionalne manjine: Albanci, Crnogorci, Česi, Italijani, Jevreji, **Mađari**, Makedonci, Nijemci, Poljaci, Romi, Rumuni, Rusi, Rusini, Slovaci, Slovenci, Turci, i Ukrajinci, dakle ukupno 17 manjina. Izbor članova Savjeta započeo je u junu ove godine sa Javnim pozivom za kandidiranje, koji je upućen svim nevladinim organizacijama nacionalnih manjina. Mi Mađari još nismo oformili naš planirani Savez udruženja Mađara BiH, te su oba naša udruženja direktno kandidovala predstavnika u Savjet. Na ovaj način prepustili smo odluku o našem predstavniku Parlamentarnoj komisiji za ljudska prava, koja je predložila ovih dana predsjednicu Udruženja Mađara „Magyar Szó” za našeg predstavnika. Očekujemo dakle skoro imenovanje od strane Parlamenta BiH gospođe **Irene Milivojević** za člana Savjeta nacionalnih manjina. Želimo Ireni mnogo uspjeha u predstavljanju Mađara!

Formiranje Savjeta je veliki korak naprijed, ali kako vidimo, nismo još dostigli naš cilj, da nacionalne manjine imaju barem nekoliko predstavnika u Domu naroda Parlamenta BiH. Svjesni smo težine zadatka, pošto trenutno cijeli niz državnih akata bi trebalo da pretrpe izmjene i dopune, stvarajući nove zakonske okvire za unapređenje prava nacionalnih manjina.

Hoće li jednog dana nacionalne manjine imati predstavnika u Parlamentu BiH zavisi i od nas, mađarskih udruženja, odnosno od našeg rada. Isto tako za ostvarenje ovog cilja potreban je dodatni razvoj demokratske svijesti i razumijevanje konstitutivnih naroda, odnosno njihovih predstavnika u Parlamentu.

Uredništvo našeg lista, pripremajući ovaj članak, došlo je do zaključka, da u sledećem broju treba nastaviti informisati naše čitaoce o trenutnom stanju prava nacionalnih manjina u entitetima, kantonima, opštinama...

Nastojaćemo ovo i ostvariti u cilju razvijanja svijesti o potrebi daljnje borbe za veća prava nacionalnih manjina u našoj sadašnjoj domovini.

Uredništvo, Banjaluka

A NEMZETI KISEBBSÉGEK JELENLEGI HELYZETE BOSZNIA-HERCEGOVINÁBAN

Már a rövid áttekintése azoknak a törvényeknek, amelyek meghatározzák a nemzeti kisebbségek jogait országos szinten, elegendő arra a megalapításra, hogy minden levezethető az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló, Strasbourgban, 1995. február 1-jén kelt Keretegyezményéből. A bosznia-hercegovinai Alkotmány általános rendelkezései az említett konvencióval együtt a nemzeti kisebbségeknek mégis valamivel nagyobb jogokat biztosító a nemzeti kisebbségekhez tartozó polgárok jogainak védelméről szóló törvény (BiH Hivatalos Közlönye, 12. sz., megj. 2003. május 5-én), valamint e törvény kiegészítésének és bővítésének (BiH Hivatalos Közlönye, 76. sz., megj. 2005. október 31-én) meghozatalát eredményezte.

Mindez lehetővé tette a Parlamentnek, hogy megszavazza a Határozatot a Bosznia-Hercegovinai Nemzeti Kisebbségek Tanácsának megalakításáról (BiH Hivatalos Közlönye, 38. sz., megj. 2006. május 31.-én). Ez a bosznia-hercegovinai Parlament egy különálló tanácsadó szerve, a Tanács tagjait a Parlament nevezi ki, mindkét ház polgári jogokkal foglalkozó bizottságának ajánlása alapján. A bizottságoknak kötelességük a képviselők jelölése során együttműködni a törvényi jegyzékbe vett bosznia-hercegovinai kisebbségi egyesületekkel. A Határozat 2. paragrafusa alapján a Tanácsban jelenleg a következő nemzeti kisebbségek vannak képviselve: albán, montenegrói, cseh, olasz, zsidó, **magyar**, macedón, német, lengyel, roma, román, orosz, ruszin, szlovák, szlovén, török, ukrán, tehát összesen 17 kisebbség. A Tanács tagjainak megválasztása júniusban kezdődött a jelölésre felszólító nyilvános felhívással. Ezt a felhívást minden civil és a nemzeti kisebbségekkel foglalkozó egyesületnek kézbesítették. Mi magyarok még nem alakítottuk meg a magyar kisebbség egyesületeinek tervezett bosznia-hercegovinai szövetségét, így minkét egyesületünk közvetlenül jelölt képviselőket a Tanácsba. Így persze átengedtük közös képviselőnk megválasztását a Parlament a polgári és az emberi jogokkal foglalkozó bizottságának, ez pedig képviselőnknek a Magyar Szó egyesület elnök-nőjét ajánlotta. Várjuk tehát, hogy **Milivojević Irént** a bosznia-hercegovinai Parlament hamarosan kinevezi a Nemzeti Kisebbségek Tanácsának tagjává. Sok sikert kívánunk Irénnek a magyarok képviseléséhez!

A Tanács megalakítása nagy dolog, de ahogy látjuk, nem értük el a célt, hogy a nemzeti kisebbségek legalább néhány képviselője bekerüljön a BiH Parlamenti Nemzetek Házába. Tudatában vagyunk a feladat komolyságának, mivel egész sor törvényt kellene bővíteni és kiegészíteni, meghatározva olyan törvényi kereteket, amelyek biztosítják majd a kisebbségi jogok magasabb szintre való emelését.

Hogy lesz-e egyszer a kisebbségeknek képviselője a BiH Parlamentben, függ tőlünk is, a magyar egyesületektől, azaz a munkánktól. A cél eléréséhez a demokratikus viszonyok fejlesztése és nagyobb megértés szükséges a konstitutív népek részéről, pontosabban mondva a képviselőiktől a Parlamentben.

A folyóiratunk szerkesztősége e cikk összeállítása közben elhatározta, hogy a következő számban folytatni kell olvasóink tájékoztatását a nemzeti kisebbségi jogok tényállásáról az entitásokban, kantonokban, községekben...

Igyekszünk majd ezt megvalósítani a nemzeti kisebbségi jogokért folytatott további küzdelem szükségének tudatosítása céljából a mai hazánkban.

Szerkesztőség

Meddig jutottak a nemzeti kisebbségek tagjai a polgári és nemzeti jogok biztosításában Bosna i Hercegovina-ban

Napjainkban végre lezárul a bosznia-hercegovinai Parlament tanácsadó szervének, a Nemzeti Kisebbségek Tanácsának megalakítási folyamata. A megfelelő parlamenti Határozat megszavazásáig a nemzeti kisebbségek tagjai remélték, hogy az említett Határozat az első lépés lesz a nemzeti kisebbségek néhány képviselőjének például a bosznia-hercegovinai Parlament Nemzetek Házába történő bejutása felé. Ezek a remények indokoltak tünnek a nemzeti kisebbségekhez tartozó polgárok jogainak védelméről szóló törvény 20. paragrafusán alján. Miben reménykedtünk, azaz mi is a célunk? Erre a kérdésre nagyobb vonalakban **Tóth Bojnik László**, a magyarok „Magyar Szó” egyesületének tagja, abban az interjúban válaszol, amit még 2006 végén adott **Stanyó Tóth Gizella** újságíróknak. Az interjú az újvidéki, (szintén) Magyar Szó nevű napilapban 2007. április 12-én jelent meg. Itt csak a témánkkal kapcsolatos részt közöljük:

A város (Banja Luka) a többi civil szervezettel együtt egyesületünket, a Magyar Szót is támogatja. Mondta a beszélgetésünk elején **Tóth Bojnik László**, aki Bácskossúthfalváról került Boszniába.

A megváltozott politikai körülmények is hozzájárultak a kisebbségi civil szervezetek megalakulásához. Nem véletlenül segítette létrejöttüket az állam. Ez a, mondjam úgy, „smink”, meg is látszik a működésükön. Még mindig nem érvényesül a lényeg. **Az emberi, a kisebbségi jogok érvényesítésében?**

Az anyanyelv, a kultúránk ápolása mellett ez lenne a legfontosabb küldetése a kisebbségi civil szervezeteknek. Szeretnénk, ha a törvény szavatolná a kisebbségek képviselőinek, hogy bejussanak a parlamentbe. Választással ezt szinte nem lehet elérni. Boszniában, úgy véljük, több mint 2000 magyar él. Banjalukában a Magyar Szónak 70-80 aktív tagja van.

Minden nemzeti kisebbségnek lesz képviselője?

Nem. Miután a Szerb Köztársaságban megalakultak a kisebbségek civil szervezetei, közös kezdeményezésre létrehozták a Nemzeti Kisebbségek Szövetségét. Ez az intézmény közösen indítványozta hivatalosan, hogy legalább egy közös képviselőjük legyen a parlamentben.

A Nemzeti Kisebbségek Szövetsége választja majd meg a közös képviselőjüket?

Majd igen, a törvény által szabályozott módon. A politikai pártok már eddig is megpróbáltak nyomást gyakorolni a törvény szövegére. Szeretnék, ha politikájukat így is ki tudnák fejezni, vagy hogy a tagjaik képviseljenek bennünket. Úgy érezzük, a Szövetségnek döntő szerepe kell hogy legyen a közös képviselőnk megválasztásában.

Ha jól értem, külön képviselőjük lesz Banja Lukában és külön Szarajevóban?

Fontos, hogy mindkét parlamentben ott legyenek az emberi jogaink érvényesítéséért küzdő képviselőink.

A jövőben közösen tervezik kiadni a Bosznia-Hercegovinában élő magyarok újságát. A szarajevói magyarok közlönyszerű Dobos kiadványa gondokkal küszködik. Szavatolt anyagi háttér nélkül a kérdés továbbra is nyitott marad.

Valóban, a legnagyobb gond a pénz. Ha van rávaló, megjelenik a folyóirat. Közösen lehet, hogy jobb eredményeket tudnánk elérni a pályázatokon. Ezért is szeretnénk szorosabban együttműködni a HUM-mal. Új Dobos elnevezéssel már sikerült megjelentetni a közös újságunkat. Gondjaink továbbra is vannak, az anyagiak mellett jól jönne a szakmai támogatás is. Ezért is kerestem fel a Magyar Szó szerkesztőségét Újvidéken. **Milivojević Irén**, a Magyar Szó Egyesület elnöke is a kapcsolatok bővítésére törekszik. Vele beszélgetve arra gondoltunk, hogy a Magyar Szó napilap nyelvtani, nyelvhelyességi, esetleg lektori, szerkesztői segítséget tudna nyújtani. A számítógép, az internet világában ez nem okoz gondot. Sokkal inkább a pénz.

Milyen a visszhangja a két boszniai magyar egyesület együttműködésének?

Meglehet ez az első lépés a két egyesület szövetsége megalakulásának. A közös folyóirat, az Új Dobos is ezt a célt szolgálja. A politikai háttér most még nagyon megosztott Bosznia-Hercegovinában. Nem sokan néznék jó szemmel (a politikusok közül) Szarajevóban sem Banjalukán, hogy egy magyar civil szervezet legyen. De a két egyesület alkothat szövetséget. A háború után még a magyarok között is érezhető volt a bizalmatlanság. Mást éltek át a szarajevói magyarok és más mi Banjalukán, vagy a Szerb Köztársaság különböző településein. Sokat jelentene a közeledésben, ha például minden boszniai magyar írja az Új Dobos lapunkba. Életükről, mindennapjaikról. □

Dokle su stigli pripadnici nacionalnih manjina u borbi za nacionalna i građanska prava u Bosni i Hercegovini

Ovih dana završava se konačno procedura formiranja Savjeta (vijeća) nacionalnih manjina, savjetodavnog tijela Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Sve do donošenja odgovarajuće Odluke Parlamenata, pripadnici nacionalnih manjina su se nadali, da će se spomenutom Odlukom inicirati prvi korak ka uključivanju nekoliko predstavnika nacionalnih manjina, primjera radi, u Dom naroda Parlamenta BiH. Ova očekivanja su bila opravdana zbog člana 20 Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina. Kakva su bila naša očekivanja, odnosno koji su naši ciljevi?

Na ovo pitanje daje odgovor član Udruženja Mađara „Magyar Szó” **Laszlo Tóth Bojnik** u intervjuu datom još 2006. godine novinarki **Gizelli Stanyó Tóth**. Intervju je objavljen u novosadskom dnevnom listu *Magyar Szó* 12.04.2007. godine. Ovdje dajemo samo onaj dio koji je u vezi sa našom temom Grad (Banja Luka, primjedba Uredništva) potpomaže, zajedno sa ostalim nevladinim organizacijama i naše udruženje Magyar Szó, rekao je na početku razgovora **László Tóth Bojnik**, koji je inače iz **Bácskossúthfalve** (Stara Moravica, p. u.) dospio u Bosnu. Promijenjene političke prilike su isto doprinjele nastanku manjinskih nevladinih organizacija. Nije slučajno da je država pomagala formiranje istih. Hajmo reći i to da je zasad više riječ o „šminci”, što je vidljivo i po ukupnom djelovanju. Još uvijek ne dolazi do izražaja suština.

U afirmaciji građanskih i manjinskih prava?

Pored njegovanja maternjeg jezika i kulture to bi trebalo da bude najvažnija misija manjinskih nevladinih organizacija. Željeli bismo da državni akti garantuju predstavljanje nacionalnih manjina u svim skupštinama. Preko izbora to nije moguće postići. Procjenjujemo da oko 2000 Mađara živi u Bosni, a udruženje Magyar Szó ima 70 do 80 aktivnih članova.

Hoće li sve nacionalne manjine imati svog predstavnika?

Ne. U Republici Srpskoj, nakon nastanka nevladinih udruženja nacionalnih manjina, oformljen je Savez nacionalnih manjina. Ova organizacija je pokrenula zvaničnu inicijativu da barem zajednički imamo predstavnika u Skupštini.

Savez nacionalnih manjina će birati zajedničke predstavnike?

U budućnosti da, svakako u skladu sa zakonskim odredbama. Političke partije i dosad su pokušavale vršiti pritisak na sadržaj odgovarajućeg Zakona. Željeli bismo da njihova politika i na ovaj način dođe do izražaja, ili da njihovi članovi predstavljaju nas. Čini nam se da Savez nacionalnih manjina treba da ima odlučujuću ulogu u biranju našeg zajedničkog predstavnika.

Ako sam dobro razumjela, imaćete posebnog predstavnika u Banjoj Luci i u Sarajevu?

Jako je važno da u oba predstavnička tijela imamo predstavnike koji će se boriti za afirmaciju opštih ljudskih prava.

U budućnosti planirate izdati novine Mađara koji žive u Bosni i Hercegovini. Publikacija sarajevskih Mađara *Dobos* bori se sa problemima. Bez garantovane finansijske osnove ovo će pitanje i dalje biti aktuelno.

Tačno, novac je najveći problem. Ako ima novca ima i časopisa. Vjerovatno bi zajednički imali bolje rezultate na odgovarajućim konkursima. Pored ostalih i zbog ovog razloga želimo bolju saradnju sa HUM-om. Pod imenom *Új Dobos* već smo uspjeli izdati naše zajedničke novine. Problema i dalje imamo, pored materijalne dobro bi došla i stručna pomoć. To je i razlog što sam posjetio Uredništvo *Magyar Szó*-a u Novom Sadu. Predsjednica banjalučkog udruženja Magyar Szó **Iren Milivojević** je isto za proširenje saradnje. Razgovarajući sa njom došli smo do ideje da bi dnevni list *Magyar Szó* mogao da pruži pomoć iz oblasti pravopisa, gramatike, odnosno u lektorskim i uredničkim poslovima. U eri računara i interneta ovako nešto nije problem. Novac je mnogo veći problem.

Kakve su reakcije na saradnju ova dva bosanska udruženja Mađara?

Vjerovatno to je prvi korak formiranja Saveza ova dva udruženja. Zajednički časopis, spomenuti *Új Dobos*, isto služi ovom cilju. Politička situacija je još uvijek dosta složena u Bosni i Hercegovini. Niko ne bi (od političara) gledao sa simpatijama, u Sarajevu i u Banjoj Luci, postojanje jednog mađarskog udruženja. Ova dva udruženja mogu osnovati Savez. Poslije rata i između Mađara moglo se osjetiti nepovjerenje. Drugačije su prepatili rat sarajevski Mađari u odnosu na nas iz Banje Luke ili iz ostalih gradova Republike Srpske. Mnogo bi značilo za bližavanje aktivno učešće svih bosanskih Mađara u pisanju našeg lista *Új Dobos*. O našem životu, o svakidašnjim problemima. □

A reformokról

Mikor ezt a szót leírom, már hallom is az ellenzék ellenvetését.: Nem reformokról, hanem pénzbehajtásról van szó. Akkor mi is folyik itt valójában?

'Az nem reform, hogy a többiek változzanak meg. Az nem reform, hogy egyébként kiállunk és mondjuk a népnek a mantrát. Az a reform, hogy hajlandóak vagyunk mi is egy sor ponton átértékelni mindazt, amit eddig gondoltunk és tettünk.'

Kevésbé ismert részlet Gyurcsány Ferenc híressé vált balatonöszödi beszédéből

Nehéz bármit is politikától függetlenül ebben a témában írni. Most megkísérlem a lehetetlent. Megpróbálok olyan dolgokat írni, amik tények, illetve az ellenzék kevésbé elvakult fele is belát.

A kommunizmus évtizedeiben az a hamis illúzió élt bennünk, hogy néhány szolgáltatás, mint pl az egészségügy ingyenes. A rendszerváltáskor gyakorlatilag a kommunizmus emlékeit, intézkedéseit felszámolták, kivéve a legkínosabbakat. Amiket az állam finanszíroz, de az állam számára veszteséges.

Kormányok jöttek és mentek, de az elmúlt kb 16 év során senki nem mert ezekhez hozzányúlni. Az ok egyszerű: olyan fokú népszerűségvesztéssel járt volna, amit nem vállalt senki. Am ezt a nemszeretemet feladatot is el kell egyszer végezni.

Mint ismeretes Magyarország belépett az EU-ba mely kötelezettséggel jár. Ez többek között a deficit csökkentése. Ez meggyorsította a folyamatot.

Persze hozzájárult az is ,hogy tovább már nem halogatható a folyamat ill. Gyurcsány Ferenc személyében olyan miniszterelnöke van az országnak, aki a reformokat meg akarja csinálni, vállalva a népszerűségvesztést is.

Mit lát ebből az átlagember? :a vizitdíj, a kórházi napidíj, a tandíj bevezetését. Kórházak, iskolák

bezárását, összevonását, kórházi, iskolai dolgozók, közalkalmazottak tömeges elbocsátását. Népszerűtlenek ezek az intézkedések? Persze hogy azok. Ki lenne megbékülve ha az ellátáshoz eddig ingyen hozzájutott? Ha nem mehet a megszokott rendelőintézetbe, kórházba, orvosához?

A vizitdíj, a kórházi napidíj a hálapénzt lenne hivatott kiváltani. Másfelől ez a pénz a tervek szerint az intézményeknél marad, csakúgy mint a tandíj az iskoláknál. A kórházi ellátásról számlát kap a kórház elhagyásakor a beteg, feltüntetve, mennyibe került a kezelése. (tájékoztatás jelleggel) A számla viszont akkor is kiállításra kerül, ha halottként kerül ki. A vizitdíjról is számlát kap a beteg, megnövelve ezzel az adminisztrációt.

Eddig 100ezrek részesültek úgy maximális orvosi ellátásban, hogy nem fizettek érte semmit. Mindez az adófizetők pénzéből ment. De ha megkérdezik valakitől, szeretne-e fizetésemelést , ki mondja azt, hogy nem? Az hogy a cég ezt nem engedheti meg, kit érdekel? Az ember jobban akar élni. Hát körülbelül erről van szó.

Az is igaz, nagyon gyorsan megy végbe ez a folyamat. Nagy a fejetlenség. Barátnőm szerint, aki az egészségügyben dolgozik, 'eddig senki nem csinált semmit, most meg mindent egyszerre akarnak'. Betegek haltak már meg azért, mert nem érkeztek időben az illetékes kórházba. Nagy a tiltakozás az intézkedések ellen az orvosok és betegek között is.

Az adóemelések mellett azért hosszú távú reformok előszelét is érezni. Mi a véleménye a vizitdíjról, a patikaliberalizációról, vagy az egészségügyi reform már megismert más elemeiről? Ha a Fidesz került volna kormányra, önök is hozzálatnak volna a nagy elosztórendszerek reformjához?

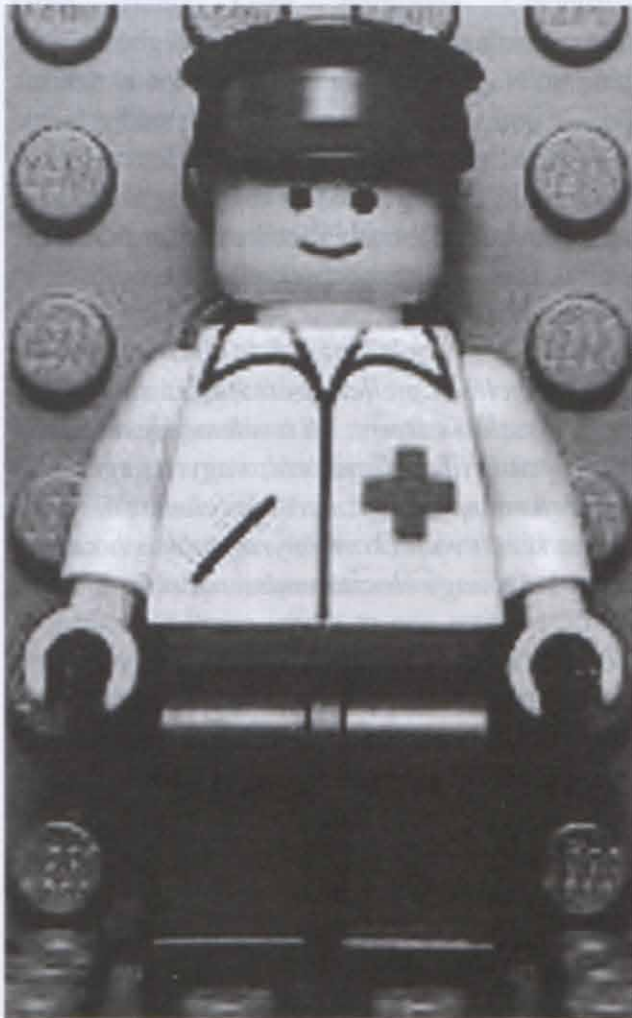
- A problémát mindenki látja, így abban konszenzus van, hogy az önkormányzati szférával, az egészségüggyel és a nyugdíjrendszerrel foglalkozni kell. Egy dolgot viszont biztosan másképp csinálnék: végre kiiktatnám a fűnyíróelvet, és meghallgatnám az érintetteket is. Egy jó egészségügyi reform érdekében például leülnék a Nemzeti Egészségügyi Kerekasztal képviselőivel, a kór-

házzövetség, a patikusok, a biztosítói szféra, a parlamenti pártok szakértőivel. Sokkal érdemibb lépéseket lehet ugyanis hozni társadalmi támogatottság mellett. Az emberek hajlandóak áldozatokat hozni, ha meggyőződnek arról, hogy bizonyos lépések után jobb lesz a helyzetük.

(interjúrészlet Varga Mihály volt Fideszes pénzügyminiszterrel)

A vizitdíjról:

A vizitdíj összege alapesetben 300 Ft.
- Ha háziorvosi ellátást - saját kezdeményezésre - nem a háziorvosi rendelőben, vagy nem annál a háziorvosnál veszik igénybe, amelyhez be vannak jelentkezve, ez az összeg 600 Ft.
- Nem indokolt sürgősséggel igénybe vett ügyeleti ellátás, beutaló nélkül igénybe vett ellátás, illetve beutalástól eltérő helyen igénybe vett járóbeteg szakellátás esetén a vizitdíj összege 1000 Ft.
- A vizitdíjat minden alkalommal meg kell fizetni, az azonban a 20. alkalom után a település jegyzőjénél visszaigényelhető.

Meghatározott esetekben nem kell vizitdíjat fizetnie 18 éven aluliaknak, kismamának, legalább 30-szoros véradóknak, hajléktalanoknak, nappali alap- és középfokú oktatásban részesülőknek, Honvédség, Mentőszolgálat, rendvédelmi szervek dolgozóinak.

-Vizitdíjmentes a kötelező szűrés, a sürgős szükség, a tartós orvosi kezelés és a kötelező járványügyi intézkedés.

Másik sarkalatos kérdés az egészségügyi pénztárak privatizációja. A Fidesz élesen ellene van, az SZDSZ ugyanígy mellette, az MSZP köztes megoldást javasolt.

Megszületett a megállapodás az egészségügyi reform következő szakaszáról. Huszonkét egészségpénztárra írnak ki pályázatot. A leendő társaságok fél éven át gyűjthetik az ügyfeleket, ezután évente lehet majd pénztárt váltani.

A köztes állapot a legrosszabb. A régi már nem, az új még nem működik. Közben jönnek a hibák szép sorban.

Az ellenzék hevesen tiltakozik. Azt mondja, mi NE legyen, de azt nem, mi legyen. Tétélezzük fel, nincs vizitdíj, (a népszavazás egyik kérdése) de honnan vegyék el a pénzt ez helyett? Erre nem ad választ.

Itt tartunk 2007 novemberében.

ÁGNES KISNÉ GÁSPÁR □

Govor Eve Juhas-Pašić u povodu 15. marta nacionalnog praznika Mađarske

Dragi naši gosti i poštovani slavljenici!

Mart je, proljeće je, vrijeme je obnove i mladosti. Ovaj mjesec je u Evropi još od 1848. godine vrijeme revolucija. Danas – ovdje i sad, slavimo ta martovska događanja. Petnaesti mart 1848. je bio jedan od onih rijetkih trenutaka kada su nam zvijezde bile naklonjene i sretno sijale iznad nas. Od tada se svi naši sunarodnjaci sa ponosom sjećaju tog dana od prije skoro stotinu šezdeset godina, i sve dok se na Zemlji čuje mađarska riječ, nećemo zaboraviti taj sretni dan.

Pomenuh sreću maloprije, ali ona nije slučajna, nego je proistekla iz mukotrpnog rada i znanja tadašnjih Mađara. Ne možemo reći da se sve to desilo neočekivano, već je to bio plod ostvarenih zajedničkih ciljeva. Mnogo toga je tada trebalo da se ostvari, a prije svega intelektualno bogatstvo prethodna dva desetljeća. Trebali su napredni ekonomski pogledi Berzevici Gergeja, himna Kolče Ferenc. Trebale su pjesme Vorošmari Miholja i otvorenost prema svijetu Sečenji Ištvana i Wešelenji Mikloša. Potrebna je bila Košut Lajoševa stručna, besprijekorna pravnička odlučnost i Tančić Miholja upornost. I svakako Petefija Šandora blistava poezija. U tom reformističkom periodu, svi društveni slojevi su pokazali svoju najjaču stranu. Mađari su tada preživljavali velike historijske izazove, dobro se držeći i uspješno odgovorivši zahtjevima tog vremena.

Nacija se ujedinila i tadašnji vodeći sloj, aristokracija, bila je na visini tog zadatka. Najbolji među njima, mada oprezno napredujući, pokrenuli su put ka nezaobilaznim promjenama. Obično plemstvo, ne računajući nečasne izuzetke kojima se i Petefi ruga, stalo je na čelo tih promjena. Kao intelektualci, služili su zajedničkom nacionalnom interesu. Najsiriromašniji sloj naroda, kmetstvo, bilo je strpljivo, bez obzira na svoj težak položaj. Vjerovali su da će Tančić, Petefi, Košut, sa svojim suborcima dobro zastupati i njihove interese.

Domovina i napredak nije bila samo obična parola, nego je prerasla u istinsko djelo. Zasluga omladine iz te slavne kafane Pilvax jeste da su osjetili i iskoristili zrelost domovine za političke promjene. Kada je ta mala grupa s Petofijem na čelu, na taj kišni martovski dan, bez oklijevanja pokrenula događaje, pretpostavljali su, osjećali su, i znali su, da ne pišu

samo mađarsku istoriju, nego da su dio neprolazne evropske istorije. Pretpostavljali su, osjećali su, znali su – i nisu pogriješili.

Ovaj svečani dan ćemo na pravi način proslaviti ako znamo da je 15. mart 1848. rezultat jednog dugog niza događaja. Ako jasno vidimo koliko društvenih sustezanja, koliko duhovnog bogatstva, povoljnih međunarodnih okolnosti, tačnih procjena situacija i smjele omladine je bilo potrebno za ove velike historijske promjene.

Ako se iz današnjeg vremena osvrnemo na ovaj istaknuti trenutak mađarske istorije i ako zanemarimo pokušaje zamagljivanja našeg pogleda, tada možemo sagledati i prošlost i budućnost.

Moderna Mađarska – svjdjela nam se ili ne – zajednička je građevina. I našoj naciji je potreban materijal koji je veže. 15. mart je dan građanske revolucije i označava kontinuitet i zajedničko dostignuće naše nacionalne istorije.

Govoreći o historijskom kontinuitetu, mislila sam, a nadam se da se i vi sa tim slažete, da se ova borba do današnjeg dana nije završila. I danas stojimo ispred takvih historijskih izazova, kojima može odgovoriti samo jedna povezana međusobno solidarna nacija. Nacija koja poštuje zajedničke interese i simbole, koja se ne plaši suočiti se sa zahtjevima dvadeset i prvog vijeka, nego svjesno jača svoja dostignuća. Jedna takva nacija, koja ne želi samo da se prilagodi, već je i sposobna da mijenja Evropsku uniju, i time obogaćuje i upotpunjuje njenu istoriju.

Sretan vam praznik!

Eva Juhas-Pašić

EMLÉKEZÉS

Ott kint hideg őszi eső hull és én itt ülök,
 a meleg kályha mellett.
 Tudomannyal telített régi füzetet lapozgatok,
 mikor előttem
 egy kedves öregember arca jelenik meg.
 Már sötétedik,
 az emlékek lassan előbujnak, visszatérnek.
 Milyen szépek is voltak azok az évek,
 mosolygó arcok,
 csillogó szemek,
 az iskolapadok...

Elmult minden, az évek jönnek-mennek,
 és nemsokára
 a szép arcokon
 ráncok jelennek meg.

Csend van, az esőcseppek
 végig peregnék
 az ablakon,
 az arcomon...
 Ezentúl csak az új ruhámat,
 a magányt
 hordom majd
 magamon.

Trkulja /Szabados/ Viktória

SEĆANJE

Napolju hladna jesenska kiša pada, a ja sedim,
 pored peći.
 Listam staru svesku, znanjem napunjenu,
 kada se ispred mene
 pojavi se, od jednog starca, milo lice.
 Sumrak se spušta,
 uspomene se poljavljaju, sve se vrata.
 Kako su bile sve te godine lijepo,
 nasmejana lica,
 oči sjajne,
 klupe đačke...

Godine prolaze, sve je prošlo
 i uskoro
 lica lijepa
 borama biće prošarana.

Tišina je, kišne kapi
 tiho teku
 na prozoru,
 na mom licu...
 Samoća će biti odsad
 moje novo ruho,
 za mene
 skrojeno.

UTOLJÁRA

Éreztem,
 hogy minden hideg lett körülöttem.
 Féltem a tüztől,
 gyáván meggörbültem,
 rejtelmes szemedbe és a hajadba
 temetkeztem.
 Megszeppenve
 csodáltam a mosolyt arcodon,
 de csak
 futottam,
 szöktem tőled,
 szaladtam...

Kacag a fa csupasz lombja,
 gyúnyolódik
 megtört lelkemen.

Boross-Gyevy Zoltán
 Bácskosútfalva, 1967

SZERETNÉK SZÓLNI

Haragszol rám...
 színlelem
 a szenttelen arcot,
 nem nézek rád.
 Szép alakod
 szememnek kínálad,
 így sajjgò szívem
 még jobban fáj...
 Szeretnék szólni,
 hozzád hajolni,
 suttogni halkán,
 nézni ruhád.
 Félek, hogy rideg,
 bántó lesz szavunk
 és igaznak tűnik
 a hamis vád.

Nem is kell szólni,
 csak hozzád hajolni,
 és máris egy csók
 az ajkunkra száll.

Boross-Gyevy Zoltán
 Banja Luka, 1974

Članica udruženja Magyar Szó Viktória Trkulja nastupila je na IV Smotri stvaralaštva nacionalnih manjina RS održanoj 28. septembra 2007. godine u Banjoj Luci. Vrlo je nadahnuto recitovala lirsku pjesmu Éve Mátyus na mađarskom jeziku.. Pjesmu je sama prevela i ovdje objavljujemo prevod

IMAM NOVU DOMOVINU

U grudima pored srca
 malo mjesto sam ostavila.
 Tu sam smjestila rodnu grudu
 da uvijek bude meni blizu.

Sad imam jedan novi dom,
 valjda je i život bolji ovdje,
 ne vrijedi to, u srcu mi je lom,
 razlog tome: izbledjele uspomene.

Snovi sretni iz mladosti,
 mali grad i sokak uski,
 tamo sam ja kad god sanjam,
 svakoj grani otpozdravljam.

Trnje sa njih sam skidala,
 lišća trnjem sam izvezla.
 Ostaju sa mnom dok ja spavam
 grmlje, djeca, bar se nadam.

Probudim se vedra lica,
 jer sjećanja su tako lijepa.
 Sve što je bilo meni teško
 odjednom je tako lako.
 Vrijeme sve uljepša i briše,
 i često duše, stare naše,
 nostalgija posjećuje.

Éva Mátyus, 2004.

Nyári táborozás Budaörsön

Az idén ismét alkalmunk nyílt a gyerekekkel elutazni Magyarországra. Pontosabban mondván nyári táborozáson vettünk részt Budaörsön, a Pihenőkertben. A táborozást Horváth Zoltán, Magyarország szarajevói nagykövetségének diplomatája szervezte. A Magyar Hadsereg EUFOR századának az utazás lebonyolítását, az ottlét alatti programot pedig a budaörsi tábor vezetőjének Dr. Mester Editnek és munkatársainak köszönhetjük.

Szombaton érkeztünk, a tábor pedig hétfőtől péntekig van nyitva, így volt időnk városnézésre Budapesten.

Ha nem a legszebb, akkor Budapest biztos hogy Európa egyik legszebb városa, és szép hidjai miatt (talán) a legismertebb. A város a Duna bal és jobb oldalán fekszik. A két városrész, Buda és Pest, valamikor két külön település volt és idővel egyénőttek. Összeköti őket a Duna fölött épített szép hidak. Minden hidnak saját történelme és legendája van. A második világháborúban megsérült és lerombolt hidakat is megjavították.

Amikor a városban voltunk, az egyik hídon kézműves vásár zajlott, ahol változatos ötleteket, színeket kompozíciókat láthattunk, a régi és az új keveredését figyelhettük meg, s mindezt selyemből, bőrből, üvegből, kőből, fából, vagy más

anyagokból, kézzel elkészítve. Szintén itt találkozhattunk a magyar konyha ételével, de megtaláltuk a nyugati gyorsételeket is, tehát a a kirtartó hagyományt és a modern nyugatot láthattuk megint együtt. Számos turistával találkoztunk, akik szintén gyönyörködtek abban, amit a vásáron láthattak, jelenlétükkel pedig hozzájárultak a vásár tarkaságához. Meglátogattuk Budát is, a Várat, Szent István templomát, valamint a Vár aljában Magyarország középpontját, amelyet egy hatalmas „0”-át ábrázoló emlékmű jelez. A Várból gyönyörű a kilátás Pestre és a Dunára.

A Duna választja a régi Budát és az új Pestet ketté, a hidak pedig összeköti (őket). Innen látható a Margit-sziget is, ami egy gyönyörű parksziget a Dunán. Nem volt sok időnk, Budapest pedig nagy város, de villamossal bejártuk Pestnek is egy részét.

A többi időt a Budaörs külvárosában működő Pihenőkertben töltöttük. Ez a város 1 km-re van Budapesttől. Budaörs hegyek között fekszik. Kis város, egy nagyobb lakóteleppel, de többségében földszintes, kertes, családi házakkal. A helység városias jellegű: széles utcák, parkok, kereskedelmi központ, iskolák, óvoda, színház, múzeum, bíróság, rendőrség, sportközpont, templomok stb. található benne. Az áruház mellett meglátogattuk a múzeumot is, amelyben a XIII századtól kezdve a város környékéből származó régészeti lele-

tek vannak kiállítva. A táborunk, a Pihenőkert is olyan helyen fekszik, ahol valamikor falu volt.

Felépítettek és berendeztek egy házat az ugyan-ezen a helyen kiásott leletek alapján. Ez a kert a magyar nép kultúrájának és történelmének emléke, és pihenésre, tanulásra, szórakozásra szolgál. A Pihenőkert heti program alapján működik. Minden héten más témája van a táborozáson résztvevő gyerekek korához mérten. A tábori munka interaktív, a versenyszellemet fejleszti. A kialakított csoportoknak a témával kapcsolatos feladataik vannak. A hét végén, vagyis pénteken összeadják a megszerzett pontokat, és egy ünnepélyes műsor keretében adják át a díjakat a győztes csoportoknak. A feladatok különbözőek: van kézimunka, színészet, sport, történelem, ritmika, építészet, de különböző játékok is. A tábor korszerűen van berendezve, a munkaterem mellett fürdőmedence található zuhanyokkal, továbbá mozi, röplabda és kislabdarugópálya, asztalitenisz, játszótér gyerekeknek, kisebb színházte-

rem, sátorok. A kertben fölállítottak egy eredeti jurtát is, a mongolok sátorát. A föladatok közti időt a gyerekek korához mért és a heti témával kapcsolatos előadások töltötték ki. Így hallhatunk a Magyarországon vadon élő állatokról, és a vitézek életéről. Mindez nagyon érdekes az öt-tizenhárom év közötti korú gyerekeknek, így az ottartózkodásunk idején a program pontossan megfelelt (csoportunknak).

Minden nap sportolással kezdődött és a gyerekek által választott játékkal végződött. Megismerkedtünk a magyar történelem korszakaival és a magyar konyha néhány ételével. Új ismeretek mellett élményeket és szép emlékeket hoztunk. Köszönjük azoknak, akik mindezt lehetővé tették! □

DAVIDOVIĆ SZVETLANA

Fordította: Bogosanović Jülianna

Ljetnje kampovanje u Budaörsu

Ove godine opet smo imali priliku da posjetimo sa djecom Mađarsku. Tačnije rečeno, učestvovali smo u ljetnjem kampovanju u Budaörsu, u kampu Pihenőkert („Vrt za odmaranje“). Kampovanje je organizovao Horváty Zoltán, službenik ambasade Mađarske u Sarajevu, prevoz možemo zahvaliti mađarskoj jedinici EUFOR-a, u BiH, a program u kampu Dr. Editi Mester, načelnici kampa u Budaörsu i njenim saradnicima.

Kako smo stigli u subotu, a kamp radi od ponedjeljka do petka, to smo imali vremena razgledati grad Budimpeštu. Budimpešta je sigurno jedan od najljepših gradova Evrope, ako ne i najljepši, a svakako je najpoznatija po svojim mostovima. To je grad koji leži na lijevoj i desnoj obali Dunava. Budim i Pešta nekada su bila dva grada, koja su vremenom srasla. Povezani su mostovima preko Dunava. Svaki od mostova ima svoju istoriju ili anegdotu. Mostovi, koji su bili srušeni ili oštećeni u Drugom svjetskom ratu takođe su obnovljeni. U vrijeme naše posjete, na jednom od mostova bio je festival rukotvorina (vašar), na kojem smo mogli da vidimo i upoznamo se sa idejama, domišljatošću, bojama, kompozicijama i kombinacijama starog i novog, a sve to prikazano i izraženo kroz ručne radove od svile, stakla, kože, kamena, drveta i raznih drugih materijala. Tu su takođe bili štandovi koji su nudili i prikazivali mađarsku kuhinju, ali i štandovi brze hrane, koji takođe pokazuju prisutnost zapadnog i brzog načina života, pored postojanosti tradicije. Na tom mostu sreli smo se sa mnogobrojnim turistima, koji su uživali u prizorima na mostu, a ujedno su doprinijeli šarolikosti vašara. Posjetili smo Budim (stari dio grada), tvrđavu, crkvu Svetog Stefana, kao i centar Mađarske, koji je simbolično prikazan spomenikom u obliku ogromnog „O“, a nalazi se u podnožju tvrđave. Sa tvrđave pruža se prekrasan pogled na Dunav i Peštu. Dunav razdvaja stari Budim i novu Peštu, što mostovi opet spajaju u jedan grad. Sa tvrđave se takođe vidi i Margitino ostrvo, ostrvo cvijeća na Dunavu. Budimpešta je veliki grad, a mi uprkos nedostatku vremena smo uspjeli tramvajem proći i jedan dio Pešte.

Ostalo vrijeme proveli smo u kampu Pihenőkert, koji leži u predgrađu Budaörsa, grada 1 km udaljenog od Budimpešte. Budaörs je grad koji se proteže između brda. To je mali grad, koji u svom sastavu ima jedan blok zgrada, a sve ostalo su privatne kuće i imanja. Grad takođe ima sve elemente grada počev od širokih prostranih ulica, zelenih površina, preko trgovačkih centara, škola, pozorišta, vrtića, sportskog centra, muzeja, bioskopa, suda, policije, crkve, itd. Osim posjeta trgovačkom centru posjetili smo i muzej u Budaörsu, koji izlaže eksponate od perioda XIII vijeka do danas. Naš kamp Pihenőkert takođe leži na mjestu na kojem je nekada bilo selo. Unutar kampa je sagrađena i postavljena kuća čiji su ostaci pronađeni na tom istom mjestu. Ovaj kamp je posvećen istoriji i kulturi mađarskog naroda, ali je takođe i kamp za odmor, učenje i razonodu. Kamp Pihenőkert radi na principu sedmičnih programa. Svake sedmice ima drugu temu, primjerenu različitim uzrastima polaznika. Rad u kampu je planiran interaktivno, sa ciljem razvijanja takmičarskog duha. Formirane grupe imaju radne zadatke, vezane za temu koja se obrađuje. Na kraju sedmice, tj. petkom, bodovi se sabiraju i priređuje se program i dodjela nagrada pobjedničkoj grupi. Radni zadaci mogu biti izrada ručnih radova, gluma, poznavanje istorije, sport, ritmika, kao i maštovitost gradnje ali takođe i igra. Kamp je savremeno opremljen i u sklopu kampa nalazi se, pored radnog prostora i bazen sa kupatilima i tuševima, bioskopska sala, teren za odbojku i mali nogomet, kao i oprema za stoni tenis, igralište za djecu, prostor za glumu i predavanja (mini pozorište), šatori i pecana. U sastavu kampa se nalazi i originalni mongolski šator „jurta“. Između radnih zadataka slobodno vrijeme je popunjeno predavanjima prilagođenim uzrastu i temi nedjelje. Prisustvovali smo predavanju o životinjama i prezentaciji viteškog života. Kako smo mi bili u periodu kada su kamp posjećivala djeca uzrasta od 5 do 13 godina, lako smo se uklopili. Svaki radni dan je počinjao sportom a završavao se igrom po slobodnom izboru djece. Upoznali smo se sa dijelom Mađarske istorije, kao i dijelom njenih kulinarskih specijaliteta. Kući smo donijeli, pored novih spoznaja i uspomene na doživljaje i lijepa sećanja. Hvala onima koji su sve ovo omogućili! □

SVETLANA DAVIDOVIĆ

Budaörsön

Mi öten gyerekek elindultunk Banja Luka-ból Magyarországra, az elődeink országába. A fogadtatás a táborban, amit dr. Mester Edit vezet, nagyon érdekes volt, minden a XVII század stílusában (készült?). Sátorok, épületek, a környezet volt az, ami bennünket fellelkesített. Nagyszerű volt a budapesti kirándulás is Horváth Zoltán úrral, a régészeti leletek muzeumának és azoknak a helyeknek megtekintése is, ahol nagy csaták voltak a törökökkel.

Hétfő, az első nap, munkával és szórakoztatóan kezdődött. Megkaptuk a kendőszinünket, a kendőkre ráfestettünk különböző harci motívumokat. A második nap bogyókat (gyöngyöket) kaptunk, amikből ékesítési tárgyakat csináltunk például nyakláncot, karcsatot, gyűrűt és más is. A röplabdapályán várakat építettünk. Előadásokat hallgattunk a kisebb állatok életéről, olyanokról mint az egér, görény, róka és hasonlókról. Különböző harci játékokat játszottunk harcosok szerepében, a magyar-török történelmi csaták megelevenítésénél. Szabad időnkben fürdöttünk a medencében.

Ez a nyolc nap gyorsan elmúlt, de sokáig fog emlékezetünkben maradni. Köszönjük mindazoknak, akik ezt a kirándulást lehetővé tették. Külön köszönet a sarajevói Magyar Nagykövetségnek, Horváth Zoltán úrnak a Nagykövetségtől, Davidović Svetlanának a kísérésért és a Banja Luka-i Magyar Szó elnöknőjének, Milivojević Irennek.

Malešević Krisztína és Nikolína

Fordította: Popara Szmilya

U Budaörsu

Nas petoro djece krenuli smo iz Banje Luke u Mađarsku, zemlju naših predaka. Doček u kampu, kojeg vodi dr. Edita Mešter bio nam je zanimljiv, sve u stilu XVII veka. Šatori, zgrade, ambijent, koji nas je oduševio. Oduševio nas je i izlet sa gospodinom Zoltanom Horvat u Budimpeštu, posjet muzeju starih iskopina i mjestu, gdje su se vodile velike bitke protiv Turaka.

Ponedjeljak, prvi dan, počeo je radno i zabavno. Dobili smo svoju boju marame, na koju smo preslikali razno ratničko obilježje. Drugi dan smo dobili bobice (perle), od kojih smo pravili ukrasne predmete kao što su ogrlice, narukvice, prstenje i drugo. Na terenu za odbojku pravili smo dvorce. Slušali smo i predavanja o životu malih životinja, kao što su miš, jazavac, lisica i druge. Igrali smo razne ratne igre, glumili ratnike u predstavi iz historije sukoba između Mađara i Turaka. U slobodno vrijeme smo se i kupali u bazenu.

Tih osam dana je brzo prošlo, ali ostaće nam u dugom sećanju. Hvala svima što su omogućili ovaj izlet. Posebno zahvaljujemo mađarskoj Ambasadi u Sarajevu, gospodinu Zoltanu Horvat iz Ambasade, Svetlani Davidović za pratnju i gospođi Predsjednici Magyar Szó-a Ireni Milivojević.

Kristina i Nikolina Malešević

Koliko je zaista važan opstanak manjinskih udruženja ili: kako su zamjena parketa i turistički sajam (p)ostali važniji od gradonačelnicinog ‘bogatstva Sarajeva’

Za one pažljivije u praćenju njenog rada i one sa dodatno ojačanom memorijom, gospođa Borovac će na kraju svoga gradonačelnikovanja ostati upamćena ne samo kao prva pripadnica nježnijeg pola na toj funkciji, već i kao prva žena načelnik grada koja je nasmiješenog lica samo jednom primila i za sva vremena obmanila predstavnike udruženja nacionalnih manjina

“Nacionalne manjine predstavljaju bogatstvo Sarajeva koji je širom svijeta poznat kao multikulturni grad”, rekla je Semiha Borovac tačno godinu dana prije nego što će u svojim odajama primiti Jusufa, Luku, Mitra i Borisa. Tu veselu četvorku koja je izvoljela podastrijeti svoje želje & potrebe, gradonačelnica je na rastanku počastila legendarnom sumom od **175.000** bosanskih maraka, u koju su stale sve njihove (i više od toga) potrebe i želje. No prije kompletnog uvida u ono što je konfesionalna družina dobila, zamolio bih vas – rijetke čitaocice – da u narednim redovima naročitu pažnju obratite manje na slova a više na brojke.

Da biste vi koji čitate ovaj tekst stvorili sebi što autentičniju sliku, ne bi bilo loše da nekako – ako već nemate – nabavite one starinske školske računaljke, pa da, služeći se njima, računate sve usput slikovito razmišljajući kako je riječ o uistinu visokim brojevima i ništa manjim (indirektnim) obmanama, eufemistički: prevarama.

Počnimo, dakle, našu zajedničku računsku operaciju kodnog naziva Con.Dob. Činjenice kažu da je Sarajevo Grad u protekle dvije godine **270.000** Bamova izdvojio za sanaciju i rekonstrukciju vjerskih objekata, vodeći se isključivo prema zahtjevima vjerskih zajednica i crkava. Logično. Svako zna gdje mu škripi u vlastitoj kući. Ne vidim što bi se Jedna Majka i Njeni Gradski Dječaci imali zamajavati s potrebama vjerskih službenika, kad ovi potonji samo dostave svoje

(opravdane) zahtjeve, a Mama i Sinovi onda lijepo, ne sumnjajući u izražene potrebe, odvoje iznose praćene kolonom nula. Nadam se, dragi rijetki čitoci da ste već na vašim brojalicama navukli – prije nego što vam se sam mrak navuče na oči – dvije stotine i sedamdeset hiljada konvertibilnih kuglica. Sada im dodajte preostalih (svježih, ovogodišnjih) **175.000** Bamova – vidi ponovo! – za vjerske zajednice i crkve. Koliko već imate šarenih kuglica na vašim brojalicama? Molim, koliko kažete? Četiristo četrdeset pet hiljada oli tisuća maraka, i to opet onih istih konvertibilnih, predvođenih travničkim nobelovcem. Istinski, sjajno zvuči. Ne zaboravite da i dalje vizualizirate i slikovito si predstavljate protok i dotok novca, silne nule te ushićenja onih Kojima Je Lova Najpotrebnija. Jer u ovom slučaju zanima nas samo jedna stvar, a to je – lova.

Vidim da se neki od vas s pravom pitaju kako će do kraja teksta uopšte uspjeti da prebroje toliko kuglica kad brojalice nisu namijenjene za ovakve sume. Dobro, do konca teksta slobodno možete preći na digitrone, a oni najuporniji neka otvore Osnovi Paket i u njemu Excel aplikaciju. Šta je sada? Opet problemi? Oprostite, ja sam zanemario osnovno. Zanimaju vas potrebe potražitelja? U redu. Skoncentrišimo se na ovu posljednju izdašnu svoticu od **175.000**. Dakle, shodno Ugovoru Velike Četvorke i Semihe B., prvi od njih, Medžlis Islamske zajednice Sarajevo, dobio je **60.000 KM** (od toga **43.000 KM** bit će usmjereno za izgradnju džamija Ahatovići i Koševsko brdo, kao i sanaciju džamija Vrbanjuša, Terzibašina, Dragoradi, Gajine, Blagojevići i Bijela džamija, te za buduće projekte i aktivnosti Medžlisa IZ **17.000 KM** (ramazanske i bajramske aktivnosti, završno takmičenje polaznika mektebske nastave, mektebska liga u malom nogometu i borba protiv droge, alkohola, side i prostitucije?!).

Vrhbosanska nadbiskupija Sarajevo dobila je **42.500 KM** (od toga **34.000 KM** biće usmjereno za izgradnju crkve u Župi Sv. Luke Evanđeliste u Novom Gradu i sanaciju župne crkve u Župi Presvetog Trojstva Novo Sarajevo. Također, izdvojeno je **8.500 KM** za Ured postolature i uređenje arhiva Vrhbosanske nadbiskupije Sarajevo).

Srpska pravoslavna crkva Mitropolija Dabrobosanska dobila je **34.000 KM** (od toga **27.000 KM** bit će usmjereno za obnovu hrama Svetog Preobraženja u Novom Sarajevu, te **7.000 KM** za realizaciju projekta Predstavljanje turističkih

potencijala Mitropolije dabrobosanske na 40. Međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu?!?

Jevrejska opština Sarajevo dobila je **8.500** (od toga **6.800 KM** bit će usmjereno za zamjenu parketa u Aškenaskoj sinagogi u Sarajevu i **1.700 KM** za realizaciju projekta Opremanje prostorija Omladinskog kluba Jevrejske opštine u Sarajevu).

Onda, kako vam se čini? Precizna algebra, nije li? Jeste, ali nešto ne funkcioniše. Hoću reći, a vidim i vi ste to primijetili, da nam je u ovom svakom *po potrebama i zaslugama* popisu iscurilo ni manje ni više no **30.000** Bamova. A, ne! Ako ste pomislili da će preostalih trideset hiljada otići u nečije džepove s duplim dnom, prevarili ste se. Pretpostavljate? Tačno tako kako ste anticipirali. Udruženja nacionalnih manjina iz Sarajeva će ravnomjerno podijeliti ovu *ogromnu sumu* od trideset hiljada na najbolji mogući način. Jedni će konačno iznajmiti poluadekvatan prostor namijenjen osnovnim planovima i zadacima, drugi će, između ostalog, odvojiti sredstva za učenje jezika, a neki će možda pokrenuti web stranicu, ne bi li išli u "korak s vremenom".

I sve će to poletni članovi manjinskih udruženja i jedno kulturno društvo da urade kad' se Majka počese po glavi (ne kvareći pritom novu frizuru) i kad se (konačno) sjeti onih obećanja o ravnomjerno raspoređenih dvadeset hiljada, jer ovaj zaostatak od tričavih trideset tisućaka neće leći (za...li ste se!) na račune udruženja nacionalnih manjina i jednog kulturnog društva, već – pogađate! – za vjerske zajednice i crkve, ali van gradskog područja. Uh! Sad nam je svima laknulo. Na trenutak ste se - zar ne? - kao i ja bili prestravili od mežebitnog šoka pri pomisli da će i *sitni* zaostatak razgrabiti ovi gradski. Svi podmireni i svi zadovoljni. I Mama i djeca i kantonalni Novinari Od Formata. I gdje smo onda, na kraju krajeva? Kod još jednog poena gospođe B, kod nove majčine brige i olakšanja da je zadovoljila i ove potražitelje, i pokazala svima kako ekipa radi na dobrobit sviju koji pohode dragu nam načelnicu grada. Osim nacionalnih predstavnika. A šta, pa zar su oni još uvijek na ovom papiru? Šta ćemo sa njima? Sa udruženjima i jednim kulturnim... znate? A, sa njima!? Oni će da čekaju i da se nadaju.

No kako svaka nada smanjuje, prije ili kasnije, čovjekovu raspoloživost, rijetki od njih moći će jedino da pamte. Da ne zaboravljaju i da nekad prozbore kako je gospođa S. na kraju svoga gradonačelnikovanja ostala upamćena ne samo kao prva pripadnica nježnijeg pola na toj funkciji, već i kao prva žena načelnik grada koja je nasmiješenog lica samo jednom primila i za sva vremena obmanila predstavnike udruženja nacionalnih manjina. Ali priznati moraju: tako ih je divno ugostila. Kao prava majka. □

Edin V. Dervišefendić

Igazából mennyire fontos a kisebbségi egyesületek megmaradása, vagy: hogy lehet az, hogy a parkettacsere és a turistavásár fontosabbak a polgármesterasszony „szarajevói gazdagság”-ától

Azok, akik figyelmesebben kísérik az ő munkáját, vagy a fokozottan emlékezők, Borovac úrnő kinevezésének végén emlékekben marad nemcsak azért, mert első nő volt ezen a munkán, hanem azért is, mert mosollyal az arcán csak egy alkalommal fogadta a kisebbségek képviselőit, és örök időkre félrevezette azokat.

hogy a következő sorokban kevésbé figyeljenek a betűkre, de jobban a számokra.

Önöknek, akik olvassák ezt a szöveget, hogy minél jobban megértsék a következőket, jó lenne beszerezni – ha esetleg nincsen még – egy régi iskolai számológépet. Igénybevételével, elgondolkozva, kiszámíthatják mennyire magasak ezek a számok, egyenlően magas képmutatással, vagy egyszerűen: félrevezetéssel.

Kezdjük el végre a közös számíthatást. A tények azt mutatják, hogy Szarajevó város az elmúlt két évben 270.000 Bam-ot költött el a vallási építmények javításaira és építésekre, kizárólag a vallási közösségek és templomok kérésére. Ez logikus. Mindenki tudja, mit kell felújítani saját házában! Nem világos, miért kellene egy Anyának és a Vá-

ELŐSZÖR ÉS UTOLJÁRA:

Egyes kisebbségi egyesületek képviselői beszélgetésen Borovac polgármesterasszonynál

„A nemzeti kisebbségek Szarajevó gazdagságát képviselik, és ezért az egész világban multikulturális városnak ismerik”- mondta Szemiha Borovac pontosan egy évvel előbb, mielőtt fogadta volna Juszufot, Lúkát, Mitart és Boriszt. Ezt a négy vidám személyt, akik kifejezték óhajukat és szükségleteiket, a polgármesterasszony megjutalmazta 175.000 bosnyák márkával, amely összegbe sűrítve befértek (még annál több is) kívánságaik. Mielőtt részletesen kitérnénk arra, amit a csapat kapott, kérem a gyér olvasókat,

rosi fiúknak azzal foglalkozni, mi kell egy vallásban dolgozónak, mikor azoknak csak kérni kell, a Mama és Fiai, nem kételkedve a hitelességben, engedélyeznek egy összeget, amely végén jó néhány nulla áll. Remélem, az olvasók már odébb toltak 270.000 kis golyócskát – mielőtt még sötétség ereszkedne szemeikre. Most adjanak hozzá (friss, ezévi) 175.000 Bam-ot – nézd, újra! – a vallási közösségeknek és templomoknak. Mennyi tarka golyócska jött össze? Kérem, mennyit mondtak? 445.000 konvertibilis márka, a trávnikai nóbeldijással vezetve. Ne felejtsek el továbbra is

figyelni az érkező és elfolyó márkákat, a rengeteg nullát, és azok örömét, Akiknek Ez Nagyon Kell. Minket is csak egy érdekel – a pénz. Már látom, egyesek kérdezik, a szöveg végéig sikerül-e megszámlolni a golyócskákat, mikor annyi nincs is egy táblán. Nos jó, a végéig áttérhetnek a digitronra, megnyitva az alapsomagot, majd az Excelt. Mi van, megint gondok? Bocsánat, elfelejtettem a legelemibbet. Érdeklí önöket a kérrők szükségletei? Rendben. Figyeljük csak ezt az utolsó szép 175.000-et. A Nagy Négyes és Szemiha B. megállapodása alapján, az első közülük, a szarajevói Iszlám Közösség vezetősége, 60.000 KM-et kapott, (ebből 43.000 KM az Ahatovityi és Kosevszko brdo mecsetek építésére, majd a Vrbanyusa, Terzibasina, Dragogradi, Gajine, Blagojevityi és Bijela dzsamija mecsetek javítására, ezután a Vezetőség terveire 17.000 KM, ramazán és bajrami ünnepekre, a mektebi tanulók versenyére, kispályás labdarúgó-sportra, drog, alkohol és prostitúció ellen!?)

A szarajevói főpüspökség 42.500 KM-et kapott (ebből 34.000 KM az Újvárosi Szent Lúka Evangélista templom építésére, és az Újszarajevói Szentháromság templom javítására. 8.500 KM-et fordítanak a főpüspökség levéltárának rendezésére és az iroda felújítására.)

A szerb ortodoks templom vezetősége 34.000 KM-et kapott (ebből 27.000 KM az Újszarajevói Szent Megújulás templom javítására, 7.000 KM a Mitropolit turizmusa bemutatására a 40-ik Turisztikai Vásár keretében Újvidéken??!)

A szarajevói zsidó közösség 8.500 KM-et kapott (ebből 6.800 KM-et az Askenazi zsinagóga parketta-cseréjére fordítanak Szarajevóban, 1.700 KM-et pedig a zsidó közösség Ifjúsági klubjának felszerelésére költenek.)

Hogyan tetszik? Nagyon pontos számadás, igaz-e? Igen, de valami nem egyezik. Azt szeretném mondani, észre vették-e, hogy különböző *szükségletekre és érdemekre* elfolyt se több, se kevesebb mint 30.000 Bam. Ha azt gondolták, hogy ez a 30.000 el fog úszni valakik kétfenekű zsebeibe, tévedtek. A nemzeti kisebbségek egyesületei egyenlő részekre osztják el ezt a *nagy összeget* egymás között. Egyesek végre kibérelhetnek egy félig megfelelő irodát szükségleteikre, mások, többek között, nyelvtanításra is fordíthatják, talán valaki web oldalt is nyithat, hogy „lépést tartjanak az idővel.”

Mindezt a kisebbségek egyesületei és egy kultúrintézmény megtehetik, ha az Anya megvakarja fejét (nem rontva ezzel frizuráját) mikor eszébe jut az egyenlő részekre osztható húszezer, mert ez a maradék harmincezer nem fog az egyesületek és a kultúrintézmény számlájára kerülni, hanem – már kitalálták – a vallási közösségek és templomok számláira, de a városi területen kívül. Óh! Most mindenki megkönnyebbült. Önök is, mint én is, már megijedtünk, hogy ezt a kis maradékot a városiak fogják elosztani. Mindenki elégedett és szükségleteik fedezve. Mama és gyerekei, együttesen a kantonális nagykaliberű újságíróival. Hova jutottunk most, a végén? B. asszony még egy pontot kapott, az anyai gondok mellett megelégedést, hogy minden kérőnek megadta a kért összeget. Megmutatta hogyan működik a csapat, mindenki jólétére, akik a polgármesterhez fordulnak. Kivétel a kisebbségek. Hogyan, ők még mindég ezen a papíron vannak? Mi lesz az egyesületekkel, és a kultúra egyetlen intézményével – tudják?

Ők várni fognak és remélnek. Ahogy a remény csökken, előbb vagy utóbb, az ember kezdeményezését kevesen fogják számon tartani. Ne felejtsek, és néha mondják el, hogyan lett S. úrnő, megbízatása végén, emlékükbé vésve, mint az első nő ebben a megbízatásban, hanem azért is, mert mosollyal az arcán csak egy alkalommal fogadta a kisebbségek képviselőit, és örök időkre félrevezette azokat. De el kell ismerniük: olyan szépen megvendégelte őket. Mint egy igazi anya. □

Írta: Edin V. Dervisefendity

Fordítás: Huber László

Sajtó

Ebben az időszakban Szarajevó volt Bosznia-Hercegovina sajtóközpontja. Más városok is aktívak voltak, Mosztár különösen, de a későbbi években a kisvárosi nyomdák gyengültek, így Szarajevó lett a társadalmi és politikai élet központja. Ez látható abból a tényből is, hogy a 45 napi- és hetilapból, az első világháború előtt, csak 4 jelent meg más városokban.

Az első időkben, mindjárt a megszállás után, csak a „Boszanszko-Hercegovacske novine” jelent meg, és még néhány hasonló (Glasnik zakona i naredaba, Bosnische Correspondenz, Polizeiblatt) Csak az első volt érdekes, az első szám 1878. 09. 01.-én jelent meg, de 1881 közepén megváltoztatta nevét „Szarajevski list”-re, és ezen a néven a háború végéig, 1918.-ig jelent meg. Ez a lap hivatalos híreket és értesítéseket hozott, de rövid írásokat is, történekről és emberekről, minden olyan fontosabb eseményről, amely a megszálló kormány érdekében volt. Ezt a lapot a vajdasági Ivan Vaszity Popovity szerkesztette. Ebben az időszakban a lapok különböző nyelveken jelentek meg, németül a „Bosnische Post” amely értesítette a helyi tisztviselőket és a külföldi olvasókat, majd török nyelven a „Vatan”, és 1898 óta a „Rehbar”, amelyeket a muzulmánok szűkebb köre olvasta. A többi lapok inkább vallási – nemzetiségiek voltak. A szerb nyelvű lapok közül megjelentek a „Prosveta” „Napredak” és a Srpska stampa” amelyek nemsokára megjelenésük után eltűntek, a szerb nép ellenkezése miatt, majd később a „Boszanszka vila” amely 1908 után fejlődött és nagyon jó irodalmi újság lett. A muzulmán lapok közül ismertebb lett a „Bosnyák” amely a „kormány bosnyák politikáját” közvetítette. A horvát lapok akkor nem Szarajevóban jelentek meg, hanem Mosztárban. („Srce Isusovo” „Vrhbosna” „Istocsnik”)

Az irodalmi, tudományos és kultúr-oktatási munka fejlesztésére, a kormány saját lapjait adta ki. Ez volt, a tudományi alapú, „Glasnik zemaljskog muzeja” az irodalomra a „Nada”, és a kultúr-oktatási szaklap a „Skolski vijesnik”.

1903 és 1914 között sok új lap jelent meg, eltörölték a cenzúrát 1907.-ben a sajtótörvénnyel, és ez a sajtónak lehetővé tette a nyilvános vélemények fejlődését. A fontosabb szerb politikai lap ebben az időben a „Srpska rijec” (1905 – 1914.) amely úgy indult, mint általános szerb lap, majd a „Narod” amely nacionalista radikális módon írt, de bekerült az ismertebb

jugoszláv lapok közé, Kocsity lapja az „Otadžbina”, majd a „Dan” „Istina” „Pregled” „Spska omladina” és mások.

A muzulmánoknál ebben az időben sok politikai lap jelenik meg, amelyek a terjedő nemzeti kérdéssel foglalkoznak. A szerb oldal felé forduló muzulmán lap volt a „Boszanszko-Hercegovacske glasnik” a „Samouprava” „Novi Musavat”, a horvát oldal felé forduló az „Ogledalo” „Muslimanska svijest” és „Muslimanska sloga”. Nem nemzetiségi alapúak voltak a „Musavat” „Zeman” „Novi vakat” „Vakat” „Behar” és mások.

A legismertebb horvát lap ebben az időszakban a „Hrvatski dnevnik” volt, (1906-1918) amely az osztrák oldal felé fordult. Ez a lap ellen nem tehetett semmit sem a Horvát népi közösség, politikai csoport, amelyet a ferencesek és a fiatal értelmiségiek vezettek, pedig a horvát nép nagyobb részét képezték. Ez miatt a „Hrvatska zajednica” inkább oktatással és tanácsadással foglalkozott, nem pedig politikával. Meg kell még említeni a „Gajret” „Prosveta” és „Napredak” lapokat, amelyeket az ilyennevű oktatási egyesületek adtak ki. Érdekesekek még azért is, mert a társadalmi célok mellett, híreket és történelmi alapú jegyzeteket is hoztak, de írtak még az aktuális eseményekről is. □

ALEKSANDAR NEMET

Fordította: LASLO HUBER

The image shows a page from the newspaper 'BOSANSKA VILA' (Sarajevo). At the top, it says 'BOSANSKA VILA' in large letters. Below that, there is a large illustration of a winged figure, possibly an angel or a personification of a concept, standing on a globe. To the right of the illustration, there is a portrait of a man, identified as Jovan Ducić. The text on the page is in Cyrillic script, and it appears to be a political or literary piece. The page is numbered '10' at the top right.

Š t a m p a

U ono vrijeme Sarajevo je bilo centar bosansko-hercegovačke štampe. Aktivna su bila i druga mjesta, Mostar naročito, ali je u posljednje vrijeme provincijska štampa slabila, kako je Sarajevo postajalo glavni centar društvenog i političkog života. To se može vidjeti i u činjenici da od ukupno 45 listova i časopisa koji su izlazili neposredno uoči Prvog svjetskog rata, samo su četiri lista izdavana izvan Sarajeva.

U prvo vrijeme poslije okupacije štampane su samo "Bosansko-hercegovačke novine" i nekoliko sličnih edicija ("Glasnik zakona i naredaba", "Bosnische Correspondenz", "Polizeiblatt"). Ali publicistički su interesantne bile jedino "Bosansko-hercegovačke novine". Pokrenute su 1.9.1878., a sredinom 1881. naziv je promijenjen u "Sarajevski list", pod kojim imenom će izlaziti sve do kraja rata 1918. godine. List je u prvom redu donosio zvanične vijesti i objave, ali i kraće zapise o savremenom zbivanju (događajima i ljudima), kao i o svemu značajnijem što se tiče okupacione uprave. List je uređivao Vojvođanin Ivan Vasin Popović.

U tom prvom periodu izdavani su listovi na raznim jezicima, tako je na njemačkom jeziku izlazio list "Bosnische Post" koji je obavještavao inostranstvo i činovnike u zemlji, zatim na turskom jeziku najprije pod imenom "Vatan", a od 1898. list "Rehbar" koji se čitao samo u užim krugovima muslimanskog stanovništva, a ostali su bili listovi sa nacionalno-vjerskim obilježjima. Od srpskih listova prvo su se pojavili "Prosvjeta", "Napredak", "Srpska štampa" (ova tri lista su nedugo nakon izlaska ugašena zbog neslaganja sa težnjama srpskog naroda) i "Bosanska Vila" koja je poslije 1908. evoluirala i postala kvalitetan književni list. Od muslimanskih listova većeg utjecaja je imao list "Bošnjak" koji je zastupao "režimsku politiku bošnjakluka". Hrvatski listovi tada nisu izlazili u Sarajevu nego u Mostaru ("Srce Isusovo", "Vrhbosna", "Istočnik").

U cilju unapređenja naučnog, književnog i kulturno-prosvjetnog rada vlada je izdavala svoje listove. To su bili: za nauku "Glasnik zemaljskog muzeja", za književnost "Nada" i stručni prosvjetni list "Školski vijesnik".

U periodu od 1903. do 1914. godine umnožio se broj listova i časopisa, ukinuta je cenzura štamparskim zakonom (1907.) i to je štampi omogućilo da postane

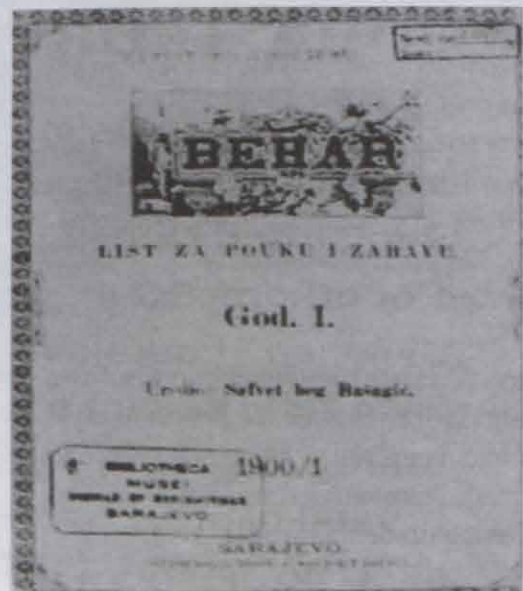
važan instrument javnog mišljenja i da utiče na njegovo formiranje.

Važniji srpski politički listovi u ovom periodu su "Srpska Riječ" (1905.-1914.) koji je pokrenut kao opšti srpski list, zatim "Narod" koji je izražavao radikalne nacionalističke težnje i po načinu pisanja ušao je u red boljih jugoslovenskih listova, zatim Kočićev list "Otadžbina", zatim "Dan", "Istina", "Pregled", "Srpska omladina" i drugi.

Kod muslimana u ovo vrijeme su brojniji politički listovi što je bilo posljedica aktualizovanja pitanja o nacionalnom opredjeljenju. Od srpski orijentiranih muslimanskih listova značajni su "Bosansko-hercegovački glasnik", "Samouprava" i "Novi Musavat", a od hrvatski orijentiranih "Ogledalo", "Muslimanska svijest" i "Muslimanska sloga". Ali izlazili su i listovi koji su bili nacionalno neopredjeljeni kao što su "Musavat", "Zeman", "Novi vakat", "Vakat", "Behar" i drugi.

Najrašireniji hrvatski list u ovom periodu je bio "Hrvatski dnevnik" (1906.-1918.) koji je bio proaustrijski orijentisan. Ovom listu se nije mogla suprotstaviti ni Hrvatska narodna zajednica, politička grupa koju su predvodili franjevci i mlada inteligencija, iako je predstavljala veći dio hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, pa je njen list "Hrvatska zajednica" bio usmjeren više na pouku i prosvjetu nego na političko i informativno djelovanje. Treba spomenuti još i listove "Prosvjeta", "Gajret" i "Napredak" koje su izdavali istoimena prosvjetna društva. Zanimljivi su po tome što su uz propagandu društvenih ciljeva i raznih vijesti donosili i neke članke aktuelnog i istorijskog sadržaja. □

ALEKSANDAR NEMET

Dopisivanje

Mnogi od mlađih generacija nemaju jasan pojam o pismu, tradicionalno pismo nikad nisu ni napisali. Pripadnici starijih generacija isto sve rjeđe uzimaju u ruke pero radi pisanja pisma, a primljena pisma su rijetka.

Šta je pismo? U leksikonima možemo pročitati da je pismo pisana poruka ili saopštenje isporučeno kao pošiljka osobama, preduzećima ili organima uprave. Dakle, pismo može biti lično (osobno) ili službeno. Poštansko pismo je opet zatvorena (kovertirana) poruka ili saopštenje, na omotu ispisanom adresom i nalijepljenom poštanskom markom (vrijednosnom markicom, koja je dokaz o podmirenju poštanske takse).

Pisma su, tokom vremena, prenosili pješaci, konjanici, golubovi, poštanske kočije, brodovi, avioni.

Danas imamo još dva nova oblika pisma: elektronskom poštom na e-mail adresu poslano pismo i SMS poruka. U oba slučaja radi se o pismenoj poruci, saopštenju.

Stil pisama isto se jako promijenio, naročito u novije vrijeme. Već viđeno prikazivanje stilova pisanja u slučaju pisama može biti vrlo zabavna društvena igra. Interesantno je pročitati jedno stogodišnje pismo (datirano 20. 08. 1900. godine), koje je odabrala članica našeg udruženja Bogosanović Julijana iz jedne starije knjige:

Uzvišena Gospodo,

U nadi, da nećete uzeti kao moju neskromnost, bio sam hrabar sa današnjom poštom jednu košaru grožđa Vama poslati. To je mog vinograda rod i nadam se, da će pridobiti Vaše dopadanje.

Molim izvolte primiti, što će meni predstavljati istinsko veliko zadovoljstvo.

Uz izraze mog najdubljeg poštovanja ostajem Vaš ponizni sluga:

Jožef Kuti

Nakon pedesetak godina jedno pismo sa sličnim sadržajem nekako bismo na sljedeći način napisali (u međuvremenu promijenilo se, od društvenog uređenja do stila, sve):

Drugarice,

Partija me zadužila da ti za degustaciju pošaljem jednu košaru grožđa iz zadružnog vinograda. Nadamo se da ćeš biti zadovoljna kvalitetom. Tvoja pozitivna ocjena daće novi polet zadružnom radničko-seljačkom članstvu u naporima izgradnje našeg socijalističkog društva.

Smrt fašizmu, sloboda narodu!

Današnje pismo (SMS) glasilo bi otprilike ovako:

Šaljem ti jednu košaru cool talijanskog grožđa. Platićeš već nekako.

Samo trenutak, zvoni mi neko na vratima...

Sad sam dobio jednu kovertu, naravno račun je u njoj. Oprostite, ali mi je sada nestala sva volja od daljnjeg pisanja. Ipak, riješio sam da poslije dužeg vremena, i kada ponovo dobijem volju za pisanjem napišem par pisama rodbini. Svaka čast današnjim tehničkim dostignućima, pismo, ipak, ostaje pismo...

Laslo Tot Bojnik

Prevela: Nevenka Tot Bojnik

Levelezés

Sokan a fiatalok közül ma már nincsenek tisztában a levél fogalmával, hagyományos levelet soha nem is írtak. Az idősebb generációk is nagyon ritkán fognak tollat levélírássra, postán is egyre kevesebbszer kapnak levelet.

Mi is a levél? A lexikonok alapján a levél írott üzenet vagy közlemény küldeményként kézbesítve egyénnek, üzleti társaságnak vagy közigazgatási szervnek. A levél tehát lehet személyes vonatkozású, vagy hivatalos. A postai levél pedig zárt (borítékolt) üzenet vagy közlemény a borítékra kiírt címmel és fölragasztott postabélyeggel (a postailleték kifizetését igazoló értékjeggyel).

A leveleket az idők folyamán gyalogosok, lovasok, postagalambok, postakocsik, hajók, vonatok, repülőgépek szállították. Ma két új levélforma is van, az elektronikus postán az e-mail címre küldött levél és az SMS. Mindkét esetben írott közleménnyel, üzenettel van dolgunk.

A levelek stílusa is nagyon változott, különösen az utóbbi időben. Nagyon mulatságos társasjáték lehet a régi levelezési stílusgyakorlatok felolvasása. Érdekes olvasmány például az a több, mint száz éves levél (kelt 1900. augusztus 20-án), amit egyesületi tagunk, Bogosanovic Júlia talált egy régi könyvben:

Nagyságos asszonyom!

Azon reményben, hogy nem veszi tőlem szerénytelenségnek, voltam bátor a mai postával egy kosár szőlőt küldeni. Saját természetem az és reményem, hogy meg fogja Nagyságos asszonyom tettségét nyerni.

Kérem méltóztassék elfogadni, ami nekem igen nagy örömet okozand.

Legmélyebb tiszteletem kifejezése mellett maradok alázatos szolgálója:

Küti József

Úgy ötven év után egy hasonló tartalmú levelet körülbelül így írták volna meg:

Ehvtársnő!

A Párt megbízott, hogy egy kosár ízletőt küldjek a szövetkezeti szőlőnk terméséből. Reméljük, hogy a minőségével meg leszel elégedve. Kedvező bírálatod új lendület fog adni a munkás-parasz szövetkezeti tagság erőfeszítéseinek a szocialista társadalmunk kiépítésében.

Halál a fasizmusnak, szabadság a népnek!

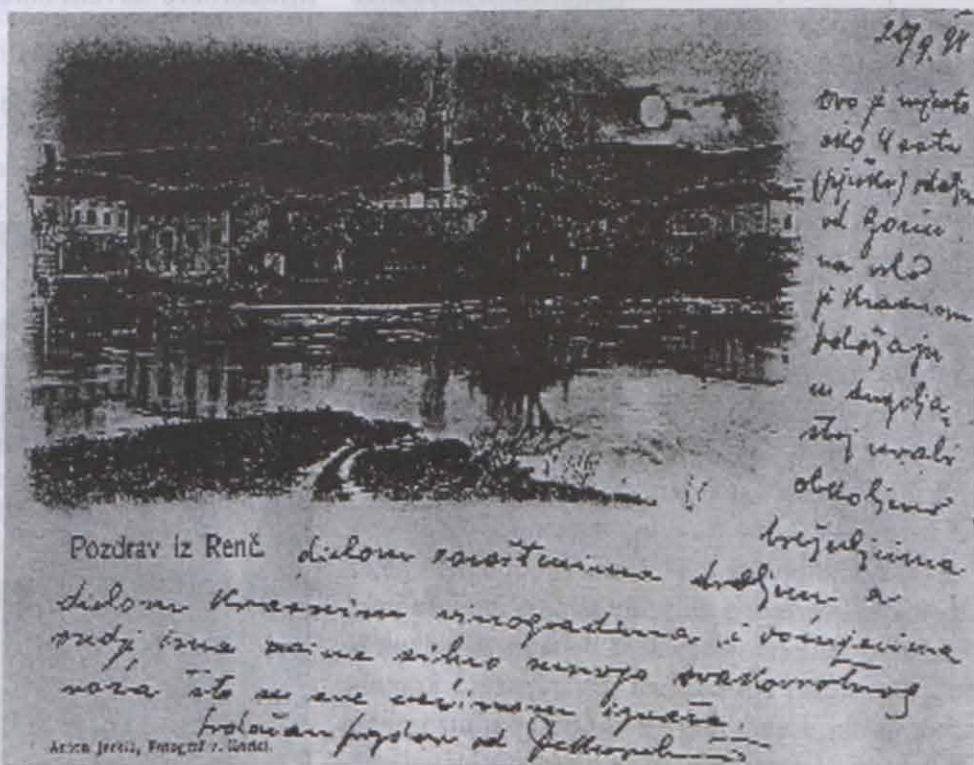
Ma a levél (SMS) valahogy így hangzana:

Küldök egy kosár cool olasz szőlőt. Majd kifizeted valahogy.

Csak egy pillanat, valaki csönget...

Most kaptam egy borítékot, persze számla van benne. Elnézést kérek, de nekem most elment a kedvem a további írástól. Ennek ellenére elhátároztam, hogy hosszabb szünet után, ha lesz az íráshoz megint kedvem, okvetlenül megírok egy pár levelet rokonaimnak. Tisztelet napjaink technikai vívmányainak, de a levél mégis csak levél marad...

Tóth Bojnik László

Mindenről egy kevés, zenéről a legtöbb

Egy egyesületbeli tagunk, **Trkulja Viktória**, a Magyar Szó rendszeres összejövételére elhozta a magyar nóták szövegeinek gyűjteményét. Mivel szereti a költészetet, föl is olvasott néhány nótaszöveget, hogy bemutassa lírai szépségüket. Tudjuk, hogy a magyar nóta a magyar történelem nemzeti öntudat kivirágzása idején, a XIX század elején kezdett népszerű lenni. A nótaszövegek egy részének ismert a szerzője is, de sok népszerű vers is nótaszöveg lett. Jó példák erre Petőfi Sándor versei.

Az összejövételünkön laikus vita bontakozott ki a magyar nóták, a cigányzene művészi értékéről. Ez a két zenei fogalom ha nem is teljesen, de nálunk, magyaroknál fed egymást. A cigányzene fogalma inkább az előadó zenekar jellemző hangszereivel (hegedű, cimbalom, nagybőgő) van meghatározva. Cigányzenének pedig azért nevezték el, mert a zenészek nagyobb része roma származású volt, jelentős számú roma szerzőről is tudunk. Ma a kedvelt népies műdalokat, verbunkos eredetük ellenére, csaknem kizárólag „cigányzenekarok” előadásában halljuk.

Sokan emlékszünk arra, hogy a II világháború után a politika (természetesen akkor a népzenei tanulmányozó tudósok és szakemberek is) nagy hangsúlyt fektetett az eredeti magyar népdalok és táncok megmentésére az utókor számára. Ez persze nagyon helyén való dolog, de másrészt úgy tűnik nekünk laikusoknak, hogy a cigányzenét háttérbe szorították és részben fölhagytak a magyar nóták magyar jellegének hangsúlyozásával is. Az elnevezés miatt? Szerintünk például nem lehet egyenlőségjelet tenni a népszerű orosz és spanyol roma muzsika és a magyar népies műdalok közé. A magyarnak ugyanúgy, mint a közismert orosz és spanyol cigányzenének, megvannak a jellegzeteségei, jelentősek a különbségek. Az orosz és spanyol cigányzene roma jellege sokkal szembeűnőbb. Hasonló módon nem lehet egy síkon kezelni a délszláv népies modern műdalokat a magyar nótával. A délszláv népies műdal (turbofolk) egyszerűen ma népszerű könnyűzenei műfaj. Lehet hogy a legjobb párhuzamban a boszniai „sevdalinka” áll a magyar nótával.

Jó lenne, ha szakember is jelentkezne az Új Dobos lapunkba ezzel a témával kapcsolatban.

Úgy érezzük, a nóták keletkezési körülményei, valamint a majd két évszázad rostálása indokoltá teszi a magyar nóta elismerését a magyar folklór teljesértékű elemének. Mi itt, Bosznia-Hercegovinában igazán akkor érezzük, hogy magyarok vagyunk, ha énekeljük a kedvelt nótánkat.

Végül is itt közlünk egy magyar nótaszöveget, a címe találó: Szeretem a magyar nótát!

Szeretem a magyar nótát

Szabó András-Keresztes Mihály

Szeretem a magyar nótát,
Nóta nélkül nem is tudnék élni,
Felcsendülő dallamában
Árva szívem boldogságát véli.
Amikor a muzsika szól
Melegebb lesz a hideg tél is,
Évek múlnak el felettem,
De a szívem ifjú marad mégis.

Amikor egy csalfa leány (legény)
Első forró csókját adta nekem,
Akkor én a nagy szerelmet
Egyedül csak őbenne reméltem.
De igazán nem szeretett,
Eltűnt vele szívem legszebb vágya,
Ezért lett a magyar nóta
Mindörökre szívem boldogsága.

TÓTH BOJNIK LÁSZLÓ

O svemu pomalo, o muzici najviše

Jedna od članica našeg udruženja, Trkulja Viktorija, na redovni sastanak Magyar Szó-a donijela je zbirku tekstova mađarskih romansi i gradskih pjesama. Pošto voli poeziju, pročitala je tekstove nekoliko pjesama u želji da prikaže njihovu lirsku ljepotu.

Znamo da su mađarske pjesme počele biti popularne u periodu buđenja nacionalne svijesti, dakle početkom XIX vijeka. Jedan određeni broj tekstova mađarskih pjesama ima poznate autore, a i popularne lirske pjesme postale su tekstovi romansi i gradskih pjesama. Karakteristični primjeri su lirske pjesme Petőfy Sandora.

Na našem druženju razvila se jedna laička diskusija o umjetničkoj vrijednosti gradskih pjesama, odnosno mađarske ciganske muzike. Ova dva muzička pojma kod nas Mađara, iako ne u potpunosti, pokrivaju se. Pojam ciganske muzike samo još ukazuje i na karakteristični instrumentalni sastav orkestra (violina, cimbali i kontrabas). Naziv ciganska muzika nastao je zbog činjenice da u ovakvim muzičkim sastavima većina muzičara bili su Romi, a poznat je i značajan broj romskih autora. Danas ove popularne narodnjačke autorske pjesme, uprkos što vode praporijeklo od vojnih plesova, skoro isključivo interpretiraju „ciganski orkestri“.

Mnogi od nas se sjećaju da je nakon II svjetskog rata politika (pa prema tome i naučnici i muzički stručnjaci) pridavala veliki značaj izučavanju izvornih mađarskih pjesama i plesova, a sve u cilju čuvanja istih za buduće generacije. Ovo je bilo svakako pohvalno, ali nama laicima se čini da su istovremeno cigansku muziku zanemarili i dijelom su odustali i od naglašavanja etničko mađarskih korijena gradske muzike. Zbog samog naziva? Po našem mišljenju ne možemo izjednačiti popularnu rusku i špansku romsku muziku sa mađarskim narodnjačkim autorskim pjesmama. Mađarska ciganska, kao i popularna ruska i španska romska muzika imaju svoje specifičnosti, značajne su razlike. Ruska i španska romska muzika ima uočljiviji romski karakter. Isto tako, očito je i to da nije moguće staviti u istu ravan ove mađarske pjesme sa južnoslavenskim savremenim autorskim narodnjačkim pjesmama. Južnoslavenska narodnjačka muzika (turbofolk) samo je jedna vrsta zabavne muzike. Možda bi u paraleli sa mađarskom muzikom mogli staviti bosansku sevdalinku.

Svakako bi bilo dobro da na ovu temu u našem listu Uj Dobos napiše nešto i neki stručnjak iz ove oblasti.

Imamo utisak da okolnosti nastajanja mađarskih pjesama, kao i selekcija od dva vijeka, čini opravdanim priznavanje mađarske gradske muzike i romansi punopravnim sastavnim dijelom mađarskog folklor.

Mi u Bosni i Hercegovini osjećamo se istinski Mađarima kada zapjevamo našu omiljenu romansu.

Na kraju, ovdje dajemo i tekst jedne mađarske pjesme, naziv je prikladan: Volim mađarsku muziku!

Volim mađarsku muziku

Volim mađarsku muziku,
Bez muzike živjeti ne mogu,
U zvonkoj toj melodiji
moje srce nada se utjehi.
Ako se čuje muzika
Hladna zima postaje toplija,
Godine moje prolaze,
a ipak duša mlada ostaje.

Kad od momka nevjernoga
Prvi sam poljubac dobila ja
Činilo se da u njemu
Pronašla sam vječnu ljubav svoju.
Ali nije me volio,
Nestale su želje srca moga,
Od tada mađarska pjesma
Mojoj duši jeste utjeha.

LASLO TOT BOJNIK

Prevela: Nevenka Tot Bojnik

Roša napravljena nožnom petom

Dragi čitaoci, vjerovatno vam je čudan naslov mog članka, ali ću otkriti o čemu se radi malo kasnije. Oni malo stariji čitaoci sigurno se sjećaju prijašnjih ljepših i sretnijih dana - nikako spojivih sa ovim današnjim - kada su majstori ove igre naprosto *pelješili* sve one koji su se drznuli i okuražili da su oni jedni od najvećih ili najveći majstori igre na zemlji.

Lično sam poznao momke, jedan od njih je bio i moj stariji brat - koji je znao da za dan "zaradi" od sto do dvjesto klikera. Već vam je jasno da se radi o igri klikera (popularnih klišera), možda jednoj od najčuvanijih igara moga djetinjstva. Zaista, u tim osamdesetim zlatnim godinama uz klikere je znao dan proći za tili čas.

Elem, vrijeme je da pređem na pravila, koja su sama za sebe predstavljala svojevrsni fenomen. Dakle, pravila su bila manje-više jasna svima koji su igrali tu prekrasnu stratešku igra živaca, uspješnog bacanja i preciznosti, tj. pogađanja protivničkog klikera. Na početku igre je bilo najvažnije, odmah na startu, reći: *hopa*. Jasno je da onaj ko prvi uspije izgovoriti tu magičnu riječ igra ustvari posljednji, jer je pozicija posljednjeg bacača davala kompletnu sliku klikera na "bojištu", tj. oko rupe. Ostale pozicije su bile *pred, ispred, prvi, drugi*... Važan podatak: rupa je predhodno bila izdubljena u zemlji.

Često se znalo desiti da prije početka igre nastane svađa oko privilegije posljednjeg jer bi više igrača znalo uglas reći pomenutu riječ. Tada se igra nastavila bez famozne pozicije.

Izdubljena rupa u zemlji nije smjela biti ni preduboka ni preplitka, već srednje izdubljena, lijepo napravljena i vidljiva. Broj klikeraša nije bio određen ali, eto, mi smo igrali najviše do šest igrača, jer u slučaju većeg broja ne bi se znalo čiji je čiji kliker i dolazilo bi do velike zbrke i zabune.

Nakon raspoređenih igračkih mjesta, igrači bi bacili

svoje klikere. Najbliži rupi trebalo je da ubaci svoj kliker u rošu i da onda gađa ostale protivnike. U slučaju da igrač koji je bio najbliži rupi promaši protivnikov kliker, igra zadnji, ali ne mora ubacivati svoj kliker ponovo u rošu - što je prednost. Pobjednik bi na kraju bio onaj igrač koji bi pogodio, tj. izbacio sve protivničke klikere što direktnim, što strateškim pogocima.

A sad da objasnim šta su direktni a šta strateški pogoci. Direktni pogoci su oni kad igrač iz rupe pogodi protivnički kliker te tako ima pravo da odmah pogađa i ostale klikere. Naravno, ukoliko je krajnje precizan on može za tren oka da pogodi ostale i da završi partiju.

A strateški pogoci su oni pogoci koji se ostvaruju putem tzv. naređenja i procjene igrača.

Naređenja su tipa: gađam te iz drugog ili trećeg puta ili više, nema naređive, nema približive, ne dam ti se prije roše, idi na izbicu dva, tri ili više puta, sisevise, slipci, idem na rupu i izbijam te... To su bile uglavnom glavne govorne komande drugom igraču u slučaju kad su samo dva igrača ostala na terenu. Ove komande davao je igrač čiji je kliker bio u roši. Dešavalo se po pravilu da igrač namjerno neće da ide na rupu, ali je obavezno mislio protivnički kliker. U slučaju pogotka, igrač koji nije ostvario rošu morao je ubaciti kliker u rošu poslije pogotka.

Klikera je bilo raznih - od kamenaca, gvozdencaca, petoperaca, šestoperaca, porcelanskih klikera. Ponosni vlasnik šestoperca bio je glavna faca i izazivao bi divljenje kod ostalih igrača. Ti klikeri su bili posebno lijepi i vrlo kvalitetno izrađeni, za razliku od ostalih koji su se znali često kmjiti što od pogodaka drugih klikera, što od skakutanja po betonu.

Zanimljiv je bio način gađanja: kliker bi vješto doveo u položaj između srednjeg prsta i kažiprsta, onda bih srednji prst i palac "zaglavio" odnosno savio palac na taj način da bi on došao u položaj pračke, dok bi kažiprstom pridržavao vrh klikera.

Najsočniji su bili direktni pogoci iz rupe ili iz polja kad bi se čuo cik protivničkog klikera koji bi bio katapultiran i koji bi završio negdje u travi. Da napomenem da su svi ovi klikeri morali biti iste veličine radi što zanimljivijih partija. Danas, kad sam već blizu četrdesetih ponekad naletim na dječake koji se igraju klikera baš onako kako sam ja igrao u njihovim godinama.

U ime svih novih dječaka koji su nastavili tradiciju igranja klikera, a što je ipak rijetkost - hvala im!

ELVIN DRUŠKO

Összeállította: Bogosanović Julianna

HALÁSZLÉ

Elk.idő 150 perc

Hozzávalók:

0,5 kg apróhal (törpeharcsa, keszeg, kisebb ponty, stb vagy halfej, farok)
8 szelet nagyobb pontyból, harcsából,
3 nagy fej vöröshagyma,
1-2 evőkanál édes pirospaprika, valamint
só és erőspaprika ízlés szerint.

Elkészítése:

A hagymát karikákra vágjuk, a megtisztított apróhalat a hagymával lábosba rakjuk és leöntjük annyi vízzel, amennyi bőven ellepi. Megsózzuk, és 1 órát kis lángon főzzük. Hozzáadjuk a paprikát és még egy ½ órát lassan forraljuk, majd az egészet áttörjük. Ezt a sűrű mártást leves sűrűségűre hígítjuk, majd a halszeletekkel még 15-20 percig főzzük, közben sóval és erőspaprikával ízesítjük. Hazai metélt tésztával tálaljuk.

TÖLTÖTT KEL

Elk.idő: 180 perc.

Hozzávalók:

1 nagy, laza levelű, kelkáposzta
35 dkg darált hús,
5 dkg rizs,
5 dkg füstölt, apróra vágott hús,
1 tojás,
50 dkg meghámozott, kockákra vágott burgonya,
1-2 evőkanál tejföl,
2 evőkanál olaj,
1 evőkanál liszt,

1 kiskanál reszelt vöröshagyma,
2 karikákra vágott zöldpaprika,
2 összevágott paradicsom,
1 dcl tejföl,
só, őrölt bors, késhegynyi pirospaprika.

Elkészítése:

A laza levelű kelt sós vízben félpuhára főzzük, majd lecsepegtetjük és leveleit egy kissé szét nyitjuk. A darált húst, füstölt húst, tojást, rizst, sót, borsot bekeverjük és annyi tejfölt adunk hozzá, hogy a töltelék jó összeálljon. A szétnyitott levelek közét megtöltjük, majd a kelfejet összekötjük, hogy a töltelék benne maradjon.

A fazékban olajon világosra piritjuk a lisztet és a hagymát, paprikával meghintjük, kevés vízzel leöntjük és beletesszük a kelt. Hozzáadjuk a zöldpaprikát, paradicsomot és burgonyát és az egészet fődő alatt lassan puhára főzzük. Tálalás előtt a kelt fölszeleteljük, a kötözést eltávolítjuk és az ételt tejföllel leöntjük.

TÖLTÖTT FÜGE

Hozzávalók:

1 koszorú szárított füge,
10 dkg megtisztított dió
10 dkg csokoláde,
1 citrom leve,
5 dkg vaj.

Elkészítése:

A fügét megmossuk, és citromos langyos vízben röviden leáztatjuk. A fügeszárakat levágjuk, majd késheggyel a szár helyén kissé szétnyitva a fügét, azokba diót tömünk. A csokoládét gőzön fölolvasztjuk, vajjal símára keverjük. A fügéket ebbe a csokoládéba mártjuk, megszáradás után minyónpapirban tálaljuk.

„A család szakácskönyve”

F.Nagy Angéla

1986

Pripremila: Julijana Bogosanović

RIBLJA ČORBA

Vrijeme potrebno za pripremu: 150 minuta

Potreban materijal:

0,5 kg sitne ribe (cverгла, deverika, manji šaran, itd ili riblja glava, rep),

8 šnicli od većeg šarana ili soma,

3 veće glavice crvenog luka,

1-2 supene kašike aleve paprike,

so i ljuta paprika po ukusu.

Priprema:

Luk isječemo na kriške i sa očišćenom sitnom ribom stavljamo u šerpu sa toliko vode, da ona dobro prekrije sadržaj. Posolimo i 1 sat kuvamo na laganoj vatri. Dodajemo alavu papriku i pustimo, da jelo još ½ sata lagano vri, pa posle sve prepasiramo. Dobijeni gusti sos razređujemo vodom do gustine supe, stavljamo u to riblje meso i kuvamo još 15-20 minuta, a usput sa soli i ljutom paprikom formiramo konačni ukus. Serviramo sa domaćim rezancima.

PUNJENA RAŠTIKA

Vrijeme potrebno za pripremu: 180 minuta.

Potreban materijal

1 velika, sa rastresitim listovima, raštika,

35 dgk mljevenog mesa,

5 dkg riže,

5 dkg dimljenog, sitno sjeckanog mesa,

1 jaje

50 dkg oljuštenog i isjeckanog krompira,

1-2 supene kašike pavlake,

2 supene kašike ulja,

1 supena kašika brašna,

1 mala kašika izribanog crvenog luka,

2 na kriške isjeckane zelene paprike,

1 dcl pavlake,

2 isjeckana paradajza,

so, mljeveni biber, malo aleve paprike, sve po ukusu.

Priprema:

Raštiku sa rastresitim lišćem u slanoj vodi obarimo do pola kuvanosti, pustimo da se iscijedi, a posle pomalo razmaknemo listove. Mljeveno meso, sjeckano dimljeno meso, jaje, rižu, so i biber izmiješamo i dodamo toliko pavlake, da nastala masa se dobro veže. Razmak između listova dobro napunimo, raštiku posle povežemo, da fil ostane u njoj.

U loncu na ulju ispržimo luk i brašno sa malo aleve paprike, dodamo malo vode i u sve to stavljamo raštiku. Dodajemo u lonac zelenu papriku, paradajz i krompir i sadržaj skuvamo pod poklopcem na laganoj vatri, dok se ne omekša raštika.

Prije serviranja isječemo raštiku, odstranimo vezice i najzad prelijemo jelo sa pavlakom.

PUNJENA SMOKVA

Vrijeme potrebno za pripremu: 60 minuta

Potreban materijal

1 vijenac sušenih smokava,

10 dkg očišćenog oraha,

10 dkg čokolade za kuvanje,

1 limun (sok od limuna),

5 dkg putera i

nešto šećera u prahu.

Priprema:

Operemo smokve i nakratko stavljamo ih u mlaku vodu sa limunovim sokom. Odsiječemo peteljke, pa sa vrhom noža otvaramo smokvu, a u otvor stavljamo komade oraha. Čokoladu istopimo na pari, izmiješamo sa puterom dok ne dobijemo glatku masu. Smokve uranjamo u ovu masu, a posle sušenja serviramo u papiru minjona.

„A család szakácskönyve“ (Kuvar porodice)

F.Nagy Angela

1986.god.

Hagyomány, vagy mai divat?

A tücsök és a hangya meséje jut eszembe. A szorgalmas hangya, aki egész nyáron gyűjtöget. Mi is így teszünk, mikor átmentjük a nyár ízeit befőtt, lekvár formájában vagy lefagyaszttva.

Nézzük a múltat. Nincsenek meghatározó emlékeim a befőzésről. Belvárosi gyerek vagyok, a közértből éltünk. Mindössze egyszer emlékszem néhány üveg ribizli lekvárra a spájzból, amit nagymamám tett el. Azt is még késő este, az 'eredményt' csak másnap láttam.

Édesanyám tett el lecsót és ecetes uborkát. A lecsót nem szeretem, az ecetes uborka sem a kedvencem. Így érthető, hogy befőzési karrierem a nulláról kezdődött.

Hogyan is kezdünk hozzá?

Először is felmegy a leány fára, például a meggyfa tetejére és nem lerázza a meggyet, hanem a kosárba szedi kilószámra. Ezután jön csak a java, kimagozni a meggyet, majd cukorral órák hosszat főzni. De hogy is van ez? Mennyi cukor is kell? Vesszük elő a szakácskönyvet, de jaj annak, aki a szakácskönyvből akar befőzni. A receptek ugyanis legalább kétszer annyi cukrot írnak elő, mint amennyi kellene. Így túl édes lesz a lekvár tőle, ha a mennyiséget betartja. De ki merné nem betartani, ha kezdő befőző és nincs a közelében senki, aki az arányokat megadná?

A legnagyobb munka mégis a pokoli hőségben – órák hosszat a tűzhely felett kavargatni a lekvárt. A szakácskönyv ismét rossz tanácsadó. Persze lehet, nem akarja a kezdő befőzőt elijeszteni. Ír 2 órát a főzési időre, ami a valóságban mondjuk 6 óra. De a csel beválik, ha már elkezd az ember, nem fogja félúton abbahagyni, ugyebár?

Kavargatja, kavargatja az ember a lekvárt, közben már fárad, de csinálja tovább. Aztán egyszer csak elkezd a lekvár sűrűsödni. Kezd a vize elfőni. És ekkor örömeiben az ember, hogy hamarosan túl lesz rajta, kezdi előkészíteni az üvegeket, kimosni, tetőt keresni... Ám jobb ilyenkor segítséget kérni.. Ugyanis most van csak a neheze hátra.

Továbbra is folyamatosan kavargatni, egyre sűrűbben, mert ahogy sűrűsödik, könnyebben leég. Az igazi siker, mikor az ember esetünkben a szép piros levét üvegekbe töltve dunsztba teszi, majd a spájzba állítja.

Főztem már sárgabaracklekvárt, meggylekvárt, eperlekvárt. A sok munka ellenére, mégis azt mondom, érdemes befőzni, a házi készítésű lekvárt egyetlen üzletben kapott lekvár sem pótolhatja.

Aki a befőzés mellett dönt, ma már nem kell neki órák hosszat kavargatva a gőzölgő lábas felett töltenie, megjelentek a lekvár főzési zselék, cukrok.

Nem mondhatom, ezek a módszerek rosszabbá tennék a lekvárt. Csak mássá. De még az így készített lekvárok is sokkal finomabbak, ha a szupermarketeket elárasztják is az olcsó konzervek. Sőt pl. megjelent a lekvárkajszi. Ezt a fajta sárgabarackot csak ki kell magozni. Nem kell se forró vízben a héját lehúzni, se ledarálni. Csak bedobni a lábosba és már lehet is főzni.

Használjuk ki a hagyomány és a modern kor adta lehetőségeket, és élvezzük a házias ízeket.

ÁGNES KISNÉ GÁSPÁR □

Dátum	Az ünnep neve	Munkaszüneti nap	Megjegyzés
Január 1.	Újév	igen	
Változó	Húsvét	igen	
Március 15.	Az 1848-as forradalom ünnepe	igen	
Május 1.	A munka ünnepe	igen	
Változó	Pünkösöd	igen	
Augusztus 20.	Szent István ünnepe (állami ünnep)	igen	
Október 23	Az 1956-os forradalom ünnepe és a harmadik Magyar Köztársaság kikiáltásának napja	igen	
November 1	Mindenszentek	igen	
December 24	Szenteste	nem	Többnyire csökkentett munkaidő, korlátozott közösségi közlekedés és nyitvatartási idők.
December 25. és 26.	Karácsony	igen	
December 31.	Szilveszter	nem	Többnyire csökkentett munkaidő, módosított közösségi közlekedés és nyitvatartási idők.

Forrás: Wikipédiából

Sólyom László, Magyarország elnöke, a „Magyar Szó” tagjaival

BARÁT A NAGYKÖVETSÉGBŐL
Horvát Zoltán és a banyalúkai vendégek

2008 Június

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

2008 December

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

2008 Május

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

2008 November

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

2008 Április

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

2008 Október

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

2008 Március

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

2008 Szeptember

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

2008 Február

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29		

2008 Augusztus

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

2008 Január

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

2008 Július

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			